

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN).

Sugestie de citare a arhivei:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: secolul al XIX-lea*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

This novel was digitized for the project **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration (AFCN).

Citation suggestion:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: The 19th Century*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

MUZEUL ASTRA
COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL ASTRA

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU

PROIECT CO-FINANȚAT DE:
Administrația Fondului Cultural Național

ULBS
Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

722598

NOUA

BIBLIOTECĂ ROMÂNĂ

COLECȚIUNE DE NOVELE ȘI ROMANURI

SERIA I.

BROȘURA I.—XII.

BRAȘOV.
EDITURA ȘI TIPARUL TIPOGRAFIEI ALEXI.
1881.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

393296

SUS PE TÎMPA.

Narațiune romantică

de

Theochar Alexi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

I.

Auf des Berges höchstem Scheitel
Steh' ich allezeit so gern.

Wilhelm Hertz.

Narațiunea de față fu scrisă de mine și publicată în „Kronstädter Zeitung“ pe nemțesce; éță causa de ce veți afla în fruntea fie-cărui capitol câte un vers german, și veți găsi tótă narațiunea făcută după gustul nemțesc. Ce-i drept așĭ fi putut schimba forma istorieĭ mele, și mai cu sémă așĭ fi putut înlocui stihurile germane prin altele române, căcĭ har Domnului, sunt și de-acestea destule, dar am găsit de cuviință, ca să nu schimb nimic în povestea mea, prin urmare nici versurile, căci sciu că nu le va ceti nime, ér cel care le va ceti va avea o impresiune fórte romantică, căcĭ esența romantismului este întunerecul și necunoscutul.

Iubitul lector, care va fi deprins a mĕ vĕdea tratând sujete umoristice, este rugat a-și pune asceptarea sa pe altă córdă — pe córda duiosă a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

romantismului supranumit albastru de scriitorii teutoni.

Eu unul mi-am propus a mĕ opinti din tóte puterile pentru a prepara spiritul cetitorului și a cetitórei la gustarea uneĭ compositiuni incântătóre, ba chiar imbătătóre.

Spre aținterea acestui scop voi incepe prin contemplațiuni vage, fantastice, aerice, nepercepti-bile, sburătóre, duióse și câte alte tóte de aceiaș natură.

Să incep acum, versându-mi focul durereĭ mele asupra acelor ómeni fără simț poetic, cari susțin cred și sunt convinși, că orașul meu de nas-cere, că iubitul meu Brașov nu ar merita a fi luat in băgare de semă — in nicĭ o privință.

Vĕ rog să luați bine a minte, am dis, in nicĭ o privință. Décă acéstă aserțiune s'ar refera numai la instituțiunele nóstre, fiă publice, fiă private, décă s'ar refera la viața nóstră socială, séu la curățenia orĭ buna regulă de prin oraș, ba chiar la poliția nóstră, atuncĭ și eu m'aș grăbi a subscrie acéstă sentință cu intregul meu nume. Dar acești ómeni nesimțitorĭ îș intind batjocura lor asupra totului și a intregului.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Asupra totului și a întregului! prin urmare și asupra locului unde este situat orașul. Închipuiți-ve acei nelegiuți strîmbă din nas și când e vorba de priveliscele nóstre fromóse, de acele privelisce, care nu pot fi nicĭ de cum mai plăcute, mai romantice, mai delicióse, în nicĭ o parte a lumeĭ întregĭ, cel puțin după gustul meu și al acelora cari sunt de o părere cu mine.

Dar ómeniĭ cari nu sunt de acéstă părere sunt ómenĭ, cari n'au obiceiul de a eși din oraș, séu din „cetate," cum dicem pe la noi, nu es dar din acele părți, cari, de murdare ce sunt, nu merită nimic mai puțin de câtu laudă: séu sunt ómenĭ, cari privesc în jurul lor cu ochiul ostenit de puterea obiceiului; sunt în fine ómenĭ, carĭ sĕ feresc până și de aceia mică ostenélă, de a eși din îngustul cerc format prin zidurile orașului, sĕ feresc dicem, a sĕ duce chiar până 'n gróver' séu „după zidurĭ".

Suntem siliți a crede astfelu, căcĭ altmintrĕ ar trebui să-i declarăm de lipsiți de orĭ ce simț pentru frumsețile naturelĭ, auḑindu-i vorbind de rĕu orașul nostru.

Poftéscă ei o dată cu noi! Însoțéscă-ne acum cu fantasia lor. Étă am pornit sĕ ne urcăm pe vêrful Timpeĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Nu am intenţiunea de a vĕ face o descripţiune despre priveliscea de pe platoul înălţat al acestui deal.

Nu voiesc să fac acésta, fiind că descripţiunele nu le plac cetitorilor, eu însĕ doresc, ca tóte scrierile mele să vĕ placă pe deplin şi să ve desfete, pentru ca să mĭ pot ajunge ţinta mea, care nu este altă de cât de a aţiţa interesul Domniilorvóstre pentru frumseţile oraşului nostru. Ear acésta ţintă nu aş putea atinge prin o descriere, fiă cât de adevĕrată.

Mĕ voi incerca a insufleţi etern frumósa dĕr eteru monotona icóná a naturei, introducând intr'insa pe acele fiinţe, care-mĭ încălḑesc fantasia de câte orĭ mĕ cufund in contemplaţiunea délulilor nóstre.

Sperez, că de astă dată voi fi mai fericit de cât odinióră, când avusem şi executasem acelaş gând.

Este mult timp de atunci, este de când âmblam la şcólă, ér incercarea de care vĕ vorbesc fu o temă din clasă. Profesorul meu, un sas incăinit, duşman ca tot sasul al fie cărui nesas, îm dete o notă rea pentru aceia temă, căci indrăznisem a părăsi ingustul cerc, pe care ni-lŭ trăsese pedanteria sa. Nu pomenisem in acea lucrare, numele măcar

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

al unuia dintre mulțimea de munți, pe cari îi poți vedea de pe vêrful Timpei. Vorbind despre priveliște nu observasem nicĭ o ordine sistematică, ci săriseṃ de la apus la resărit, și de la méḍa-ḍi, la méḍa-nópte. Cu un cuvênt făcusem o lucrare fórte rea. Povestile pe care le băgasem printre șirurile descripțiuneĭ, după declarațiunea profesorului supĕrat și pizmos, erau — copiate de prin cărțĭ! Insĕ Domnul profesor avea greșală in acéstă privință, căcĭ acele povestĭ nu erau furate de prin cărți, de óre ce nu apăruseră in nicĭ o carte, ci erau scóse din fantasia mea.

N'am putut nita de acéstă nedreptate nicĭ chiar până 'n ḍiua de astăḍi, cu tóte că de atuncĭ și până acum sórtea nemilósă m'a deprins a vedea tóte in alt mod.

Imaginile din anĭi cei dulcĭ ai copilărieĭ nu vor să mĕ părăséscă, chiar décă m'aș impotrivi cu indoite puterĭ pentru a le inchide calea suvenirelor.

Insĕ vĕd că v'am vorbit destul până acum. Scriitorul trebue să sĕ feréscă de vorbă multă, penca să nu abuzeze de răbdarea cetitoruluĭ. —

Istoria mea sĕ incepe cu o excursiune pe care o intreprinsesem in societate intimă, avĕnd de gând,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ca să ne ducem în dosul Timpeĭ, în locul care sĕ numesce de poporul nostru: valea cetăţeĭ. Era în o după prânză, într'o ḑi de tómnă. Timpul sĕ arĕta statornic. Plecând din scheiu, propusei societăţeĭ sĕ luăm un drum mai scurt, ér nu cel obicinuit dar mai lung, care duce preste aşa numita „curmătură“. Acest drum mai scurt, propus de mine, este cel de la cruce, d'asupra „Ciocracului“. O luarăm dar prin „Burdigas“ pentru a ne sui de-a-colo la cruce şi sĕ dăm pe calea vacilor.

„Burdigas“ şi „Ciocrac,“ cel dintâiŭ numele uneĭ strade, ér cel d'al doilea numele uneĭ părţi din scheiu, ce suveniri îm revocaţi. Să tac mai bine de ele! Este destul décă cetitorul începe a simţi ceva, şi nu-i nicĭ decum de lipsă, ca sĕ dea încă şi cu nasul, organul care mirósă, pe acolea!

Damele — căcĭ erau şi dame cu noi — nu prea păreau încântate de frumseţele pe care le vedea.

După ce isbutiserăm în fine a scăpa de uliţile şi ulicĭorele strâmbe şi strîmte, ne vĕḑurăm de o dată pe o cale petrósă, ingustă şi tare suisă. Era aşa numită „calea vacilor.“ Sórele ne ardea pe creştet. Nemulţămirea de până acum era p'aci, p'aci sĕ sĕ prefacă în făţişă revoltă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Puțină răbdare, dómnelor și domnilor, — dișei eu pentru a mai insufleți societatea, cu tóte că incepusem chiar și eu a despera, căcĭ perdusem speranța de a eși la un capĕt bun cu intreprinderea mea.

Acum avui ocasiune de a cunósce diferința cea mare ce există intre adevĕratele plăcerĭ ale vieței și intre imaginea ce ne depinge penelul suvenirului tardiv.

Da, diferință, și incă o diferință mare, căcĭ suvenirul are puterea de a delătură cója cea amară a ostenelelor insoțitóre și a reproduce numai simburele, numai plăcerea cea dulce. Insĕ realitatea nu iartă, nu depărtézĕ acea cójă amară a ostenelei.

De acest adevĕr avu ocasiune a sĕ convinge și societatea mea, căcĭ trebuia sĕ indure amărăciunea uneĭ suirĭ periculóse, in arșița sóreluĭ. Dar de óre ce eram insoțit tot de persóne, care nu fac nimic pe jumĕtate, ci sfĕrșesc tot ce am inceput, merserăm inainte.

Mergeam, era un mers greu, un mers incet dar in fine totuș mergeam, și inaintam și perseverența nóstră fu resplătită. Nu osteniserăm in zadar, căcĭ peste curênd ajunserăm pe o muche a délului,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mai curând încă decum am fi credut.

Acolo ne oprirăm și aruncarăm o privire împrejurul nostru.

Dinaintea nóstră sĕ intindea orașul, îngust dar lung, vîrcolindu-se printre văgăunile délurilor și perdêndu-se sus la rădăcinele stâncilor, orașul scăldat în baia dauritelor rațe de sóre; în dosul nostru pajiștele acoperite de covórele verdi țesute din fire delicate de ierburi parfumóse, pădurile cu copaci centenari odihnind serbătorescc. Spre drépta nóstră povîrnișul Timpei cu stâncile sale uriașe și cu ultimele urme de zid a capelei de odnióră.

Privirăm cuprinși de o cumplită tăcere. Nu sciu simțurile de care fură predomniți cei lalți! Cât despre mine sciu, că fantasia mea luă câmpii. Dinaintea ochilor mei, rătăciți în domeniul visurilor sĕ petrecură scene din un veac trecut și perdut. Vechile rĕmășițe de ziduri începură a cresce și formară în imaginațiunea mea un edificiu măreț.

Era o monăstire! O monăstire de călugări din ḑile bătrêne, o monăstire din evul mediu!

Dintre călugări, care toți eran voinici, dintre aceste fețe bărbătesci învelite în rasele lor large, îm alesei pe unul, care mi sĕ părea mai pre

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

sus de cât cei lalți în tóte privințele.

Era o figură voinică, un june crescut ca un brad, rîvnos în tóte apucăturile sale.

Acest călugăr distins, era Anton, descendintele unei familiei feudale, o spiță a némului de Weissenfels. Antecesorii lui, nisce cavaleri germani, primiseră de la regele Pipiu în posesiune feudală țéra Bîrsei, care era pustiă, căci locuitorii cei vechi să trăseseră parte în ședul mai deșlătat, parte în munții mai aperați. Acésta posesiune era încă și acum a familiei sale, a cărui cap, cu nume Cuno, era tata lui Anton și unul dintre cavalerii cei mai respectați din întréga țéră.

Vlăstarul unue asemenea viță numai prin rătăcire putuse să ajungă în monăstire.

Anton, după tótă apărința nu sĕ călugărise de voiă bună. Întréga sa făptură, sĕlbaticele scântee ce eșau din ochii sĕi, contrastau pré tare cu viéța monacală în care îl găsirăm.

El în adevĕr nu instrase de voiă bună în acea monăstire, cu tóte că, în calitatea sa de fiu necriditar, fusese predestinat chiar dela nascerea sa pentru acéstă stare.

Nu îmbrăcase rasa de voiă bună și totuș îl

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

găsim îmbrăcat cu ea, măcar că nici caracterul său sălbatic, nici dispositiunile sale trupesci, nici cele sufletesci nu să potrivea câtuș de puțin cu viața de sihastru, îl găsim călugăr, măcar că nu poseda nici una din acele calități, cari împodobesc pe slujbașii lui Dumnedeu.

Anton nu cunoscea astèmperul în nici o privință și în nici o împrejurare. El să pricepuse mai bine a mânui buzduganul de cât mătaniile. Era o ființă înfricoșată, mai cu sémă în acele momente, în care cruditatea firei sale rumpea tóte stavilarele, trecênd preste tot și preste tóte.

Și deu atari momente nu prè erau rare în viața sa.

Anton n'avea témă de nimen, nici de mai marii, nici de supușii sei, de nimen, de nimen. Ba de un om, de tată-său, de cavalerul Cuno de Weissenfels, de acesta, dar numai de acesta, tot să temea. Mai ales de o căutătură cruntă din ochiul părintesc, de acéstă căutătură posomorită, i să cutremură tótă firea.

Vai ce pedépsă înfricoșată iș luă Anton prin o atare privire din ochiul bătrênului său tată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

II.

Was willſt du Fernando ſo trüb und bleich?

Louise Brachmann,

Cuno de Weissenfels, tatăl lui Anton, era vĕduv a doua óră

Din prima sa căsătorie avuse doi feciori. Primul născut sĕ numea Hermann, el era eredele predestinat. Despre al doilea fiu, am vorbit deja, era Anton, călugerul din monăstirea de pe Timpa.

Cuno nu avuse nicĭ un copil in căsătoria sa a doua. Dar nevasta sa din acéstă căsătorie sĕ măritase veduvă după el, cu o fică, care crescuse in casa lui. Acéstă fiică, cu numele Elisabeta, era destinată să deviă soţia lui Hermann, căcĭ aşa sĕ hotărise de părinţiĭ lor, din interese de familie, incă de când Hermann şi Elisabeta erau numai nisce pruncĭ. —

Intr'o odaiă cu boltitură inaltă, cu ferestre micĭ, prin care nu străbătea de cât fórte puţină lumină, in acéstă odaiă mare dar intunecósă din castelul negru lingă Cotlea, aflăm pe cavalerul Cuno

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de Weissenfels, bătrên venerabil, ședênd pe un scaun de lemn cu pareți inalți. Privirile sale rătăcesc prin geamurile mititele d'asupra câmpieĭ, mergênd departe și oprindu-se la pólele Timpeĭ dinaintea murilor monăstireĭ de care am vorbit și unde am avut prileju de a face cunoscința fiului sĕu Anton.

Bătrênul cavaler țintesce cu ochi intru acolo, fiind că il preocupă o grijă a cărei rădăcină sĕ află in evenimentele ce sĕ petrec astădĭ, orĭ s'ar putea petrece, in acea monăstire.

Căcĭ tocmai acum i venise scirea că egumenul acelei monăstirĭ, care era un frate mai mic al sĕu, părăsise lăcașul seu părintesc, că murise fără să fi asigurat, după vechia datină, succesiunea in demnitatea sa unui de Weissenfels, adică lui Anton al nostru.

Chiemarea la acest post de incredere in realitate să făcea prin libera alegere a monahilor, ba, ce este încă și mai mult, bătrênul cavaler in calitatea sa de patron suprem al acelui aședĭământ avea un vot decisiv la accastă alegere. Până acum nu era dar încă nimic perdut, Anton insĕ, — după cum sĕ temea tată-sĕu, nu avea destulă popularitate printre confrații sei, și de óre ce nu-lĭ recomandase

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nici fostul egumen, alegerea sa era cam indoiósă.

O nelinisce febrilă cuprinse pe bětrênul cavaler. Care va fi causa ei? Au singur numai acea temere, de care vorbirăm acum? Nu scim, insĕ după părerea nóstră vor fi contribuit și alte imprejurări la iritațiunea sa. —

In acest moment sĕ slobóde cu mare sgomot puntea mobilă dinaintea porți castelului, pentru a da trecere unui oaspe.

Un cavaler servent apare in ușa salei și anunță cu vocea sonoră sosirea solului regal, despre venirea căruia bětrênul fusese deja avisat cu vr'o dóuĕ dile mai nainte.

Cuno sĕ ridică cu mare greu de pe scaun și ascéptă, stând in picere, mesagiul regesc.

„Bunavenire in incăperile libere ale castelului negru“ cu aceste cuvinte rostite serbătorescе intimpină cavalerul pe noul venit.

— Cuno de Weissenfels, stăpin feudal in țéra Bîrseĭ ți aduc sănătate din partea stăpinitorului nostru a pré milosului rege, Maiestății sale Ștefan I. care m'a trimis cu zor ca să-ți cer sémă de crudimele sevêrșite de tine și de ómenii tei. Fiul tĕu Hermann a devenit bicĭul țĕrei chinuite, a călcat

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

sfînta pace și respândesce omor și ucidere prin castelurile învecinate. S'a dat la luptă cu cavalerii păcinici și credincioși ai Maiestăței Sale. Află dar, ca să scî. Décă de astădî și până în șése septémâni nu vor depune ómenii tei armele lor, décă conducătorul lor fiul teu Hermann, nu sĕ va da ocupațiunelor pacînice, ci va continua harțul, apoi atunci urgia regéscă va cădea asupru capetelor vóstre.“

Bătrênul ascultase alocuțiunea solului în mare tulburare. După ce încetase solul de a mai vorbi, sĕ făcu o tăcere cumplită, care dură vr'o câteva momente. Cuno ridicând în sus brațul sĕu, care tremura mai mult de iritațiune de cât de bătrênețe, și înaintêndu-lĭ în semn de apărare,

„Rumpem pacea ţerei? — ḑise el cu vocea năbușită.

„Neamul independent de Weissenfels îș cunósce drepturile sale. Décă regele, stăpînul tĕu, nu are putere indestulă pentru a sĕ împotrivi hordelor barbare, care ne calcă pămênturile și nu ne póte feri de asupririle vasalilor sei maghiarĭ, apoi atunci să sufere, ca noi înșine să isprăvim acéstă datorie și să ne procurăm cu arma în mână liniscea și buna ordine.“

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Asta este cel din urmă al tău cuvênt, Cuno de Weissenfels, — întrebă acum cu o seriositate crîntă solul regesc, „ia séma, ia bine séma!“

„Este cel din urmă al meu cuvênt,“ repetă Cuno de Weissenfels luând o posă mărețiă.

„Așa dar eu nu mai am a-ți spune nimic, cel puțin cât pentru ḑiua de astăḑi. Ia séma, iț mai ḑic încă odată, și nu mă fă să vin a doua óră la tine,“ observă solul.

„Mi-am luat séma și ți-am vorbit,“ respunse Cuno cu apăsare.

„La revedere dară, de și nu la o revedere imbucurătóre!“ esclamă solul părăsind sala in mare supărare. —

Cuno de Weissenfels privi un moment in urma celui dus, apoi se lăsă incetinel și ostenit pe scaun. Emoțiunea i tăiase mai tóte puterile.

Sĕ făcu o linisce stranie. Nu sĕ auḑia de cât numai resuflarea cea grea, care muncea pieptul obosit al bătrênului cavaler, lăsat in voia gândurilor sale neplăcute.

Timpurile deveniseră rele și grele pentru némurile feudale. Noul rege al Ungariei, Stefan, supranumit cel sfânt, nu mai suferea rĕsfățul cavalelilor

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

streinĭ, carĭ devenisĕră mai atotputernicĭ in țéra lui.

Profitându-sĕ de acéstă dispositiune a regelui contra nemților, vasaliĭ sĕi maghiarĭ sĕ impotriviră cavalerilor germanĭ și provocară astfel nenumĕrate harțe sângeróse.

Astfel tocmai acum un magnat maghiar indrăznise a reclama o moșie, proprietatea lui Weissenfels, ba chiar o și luase in stăpînire, ĕr Hermann de Weissenfels sĕ dusese cu ceata castelului pentru a revendica proprietatea caseĭ sale cu puterea armelor.

La aceste sĕ gândi bătrînul cavaler și sĕ chibzui décă nu ar fi mai bine a sĕ arĕta mai plecat ordinilor regelui și a-șĭ dobîndi cu binele pe calea păceĭ, cea ce ascepta de la tăria buzduganuluĭ și de la vĕrful sulițelor.

Ar mai fi fost timp, căcĭ solul nu apucase încă să părăséscă curtea castelului, ar fi putut trimite încă după el și i-ar fi putut arĕta supunere. Supunere din partea unui de Weissenfels? nicĭ o dată. Indoiala bătrînuluĭ cavaler nu ținu de cât vr'o secundă dóră. Spiritul sĕu indărătnic invinse ori ce temere. Cuno lăsă pe ungurul sĕ mérgă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

III.

Ein Jüngling liebt ein Mädchen,
Die hat einen andern erwählt.

W. Heine

In odaia de lături audise Elisabeta — fiica mașteră a lui Cuno, mirésa lui Hermann, porunca regéscă și rĕspunsul mărĕț al cavalerului.

La chinul ce i pricinuia fie-care absență a mirelui ei, acum sĕ adause incă și grija ce i inspira un viitor amenințător de primejdii și mai mari.

Elisabeta era idealul unei damicele de castel. Inaltă și suptirică, dar plină de vigóre și sănătate, impreuna in sine tóte calitățile frumseței și ale atracțiunei. Pĕrul ei cel blond, cădea in cosițe drăgălașe pe umerii ei, incadrând trĕsurile fine dar expresive ale fisonomiei ei nobile și sta in armonie minunată cu ochii ei albastri ca cerul senin; gurița ei cu buzele rumene exprima in momentul de față grija de care era bântuită, dar cest detail, departe de a strica farmecul infățișărei ei, il mărea adaugându-i o atracțiune picantă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Hermann și Elisabeta fuseseră impreună din copilăria lor, crescuseră la o laltă în castelul părintesc. Să vorbise în tot de-a-una de căsătoria lor, ce de un lucru sigur, hotărît, și totuș am ḑis, că Elisabeta iubea cu foc pe mirele ei. Am ḑis că tremura pentru el decî de aicî resultă că-lĭ iubea.

Acest amor extraordinar sub asemenea imprejurări, cere o explicare. Au credeți că este un lucru firesc, ca o fétă să iubéscă pre acela, pe care a trebuit să lĭ considere de logodnicul ei din cruda ei copilărie.

Un atare amor nu s'ar cădea în ḑina de astădî nicî pentru o simplă fetiță de țéră, de cum să sĕ cadă pentru o damicelă de castel din evul mediu al trubadurilor de pe timpul zmeilor al stahiilor și al vêrcolacilor.

Amor pentru un soț de jocurî pe care-lĭ cunoscî de sus până jos, după care n'ai sĕ ducî nici un dor, pe care trebue să-lĭ iai, căcî este datoria ta de a-lu lua, acest amor ar fi prea ridicol. Nu, un atare amor este imposibil.

Au nu scie naratorul, că numai fruptul oprit ne place, nu scie că tot ce este ertat, ne desplace! Nu cunósce el acest adevĕr etern, care este coprins

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

deja in povestea cea vechiă alui Adam și Eva, și care fu pricina isgonirei lor din raiŭ?

Oră voiesce să ne presinte in Elisabeta un model de tóte virtuțile posibile și neposibile?

Nu, Elisabeta, n'are sĕ devină un asemenea model.

Ea este o fétă frumósă și bună, este un ânger, dar un ânger pămêntesc, prin urmare un ânger de tóte ḑilele.

Ea nu s'ar fi implut de acel simț inflocat pentru Hermann, de care sĕ consuma acum, déca nu s'ar fi pus in adevĕr nicĭ o pedecă la acest simțiment, déca acéstă dragoste ar fi fost in adevĕr atât de lină și uniformă, precum am putea crede pănă acum.

Elisabeta avusese să invingă ṕiedecĭ, și încă ṕiedecĭ marĭ.

Să vĕ spunem in doue cuvinte aceste piedecĭ.

Prima era: nepăsarea lui Hermann

A doua: pasiunea lui Anton.

Pe când era incă copilă i plăcea mai bine de Anton, căcĭ el, mai potrivit in vêrstă era tot-deuna lîngă ea. El sĕ juca cu ea, el lua parte la necasurile și la bucuriile ei, el era cu un cuvênt

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

soțul ei cel mai credincios. Hermann mai copt la minte și la trup se dedea deja pe atunci la ocupațiuni mai serióse: călărea pe cai selbatici și invěța sě mânuiască armele.

Dară cu cât crescea Elisabeta mai mare, cu atât mai des și mai mult sě gândea la nepăsarea ce-i arěta Hermann, care în calitatea sa de mire ar fi fost dator, a o lua în mai bună considerare. Cu cât i sě părea Hermann mai nepăsător, cu atât mai mult sě gândea Elisabeta la el, cu atât mai mult îl dorea, și cu atât mai tare sě rěcea cătră Anton, cătră care, la cele din urmă, prinse o ură pronunsată.

Sěrmana Elisabeta, dar cu mult mai sěrman Anton!

Însě sě terminăm reflexiunea nóstră.

Vedeți deci că și amorul Elisabetei avu cursul sěu natural care se descrie prin narațiunele nóstre moderne, în mod atât de plăcut. Ne-am folosit și noi de receta încercetă. Și noi am luat dóuě ființe, care la început nu par' a sě interesa una de alta, apoi începe o parte a fi muncită de amor secret cătră cea laltă, cătră partea bărbătéscă care după tóte apărințele nu voiesce să scie nimic despre

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

acest simţ, ér in fine sĕ descoperă adevĕrul interesant.

Cam astfel de reflexiuni cuprinseseră cugetul Elisabetei, pe când stătea in odaia d'alături cu aceia in care primise Cuno cel bătrĕn pe solul regelui. Adică, sĕ ne inţelegem bine, fondul cugetărilor ei era cam àsta, dar forma era cu totul altă, precum vom vedea numai de cât.

Ea iş aduse a minte de intimplarea, care produsese in inima ei efectul unui trăznet aprinzĕtor.

In ḑioa morţilor, la 1 noembre, dar nu la cel trecut, ci mai nainte, cu doi séu trei anĭ mai nainte sĕ ḑusese la cimitir, pentru a sĕ inchina la mormĕntul mameĭ sale regretate.

Natura era imbrăcată in haina eĭ de mórte, aprópe de a fi invelită cu pĕnza cea albă din casa rece a iernel eclei strașnice. Un vĕnt aspru urla prin văgăunile munţilor şi flustura frunḑa uscată departe prin aer. Un acompagniament potrivit la dispositiunea sufletésca a feteĭ.

In inima Elisavetei sĕ luptau doue simţirĭ, amindoue egal de triste. Doliul pentru perderea mumeĭ iubite, era una din aceste simţirĭ, ér cea laltă era un simţ nedefinibil, un simţ complicat,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

produs séu compus din o temere neexplicabilă dar continuă de Anton, care in timpii din urmă devenise tot mai nepaţient mai indrăznet in expresiunea amorului său cătră Elisabeta, — şi din un regret, séu o mihnire causată prin purtarea cea rece a lui Herman cătră dènsa.

Era decis ca Anton să sĕ călugăréscă peste curênd. Cu cât sĕ apropria mai tare ţioa de adio, cu atât mai inversunat ambla după Elisabeta.

Damicela de castel ajunsese la cimitir. Sĕ aruncase dinaintea monumentului, pe care-lŭ ridicase tata-ei maşter din pietate d'asupra mormêntului in care zăcea repausata mumă sa. Căuta mângăiere şi liniscire in puterea rugăciuneĭ. Pĭerdută in rîvna eĭ, féta nu băgase de sémă fĭşeitul frunţelor uscate, ea nu simţise nicĭ resuflarea uneĭ gurĭ streine. cari iĭ atinse obrajiĭ, nicĭ focul ce eşea din pĭeptul unui bărbat, care ingenunchiase aprópe lingă ea. Şi etă că tresări, când acel bărbat, Anton, căcĭ el era accla. incepu să vorbéscă făr' de veste.

Sĕ cutremură peste intregulu ei trup.

„Elisabetă", şopti Anton emoţional, „ţi-e frică de mine? De ce? Étă am ingenunchiat lingă tine,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

și mĕ voi ruga la Dumnedĕu, ca să-ți schimbe cugetul și să te facă mai îndurătóră cătră mine, cătră rugămintele mele. Ce ți-am făcut, de te feresci cu ură de mine", — exclamă el, accentuând cuvintele din urmă mai tare.

„Ce mĭ-ai făcut" respunse Elisabeta cu candóre, „nimic altă de cât ce faci chiar și acum. M'ai persecutat cu patima ta și m'ai conturbat în órele cele mai sfinte ale vieței mele. Te-ai vîrit pururea și în tot momentul între mine și între tóte ființele, carĭ mĭ erau drage și scumpe, și totuș mai poți întreba, ce mĭ-ai făcut".

„Ha", dise Anton, „vĕd bine că érăș reviĭ ca tot de-a-una la fratele meu, reviĭ la detestatul Herman, care nicĭ nu sĕ uită la tine, căruia e silă de a sĕ gândi măcar la întrunirea vóstră, pe care l'aș spinteca, numai și numai pentrŭ disprețul ce-ți arată".

„Anton, lasă-te de aceste vorbe, — sĕ rugă Elisabeta cu insistință, „sci pré bine cât mĕ doru. Vina mea este, décă inima mea, décă sufletul meu, décă tótă ființa mea simțesc altfel, de cum a-i dori tu. Dar, pentru ce tóte aceste cuvinte care numai ne amăresc reciproc, pentru ce aceste explicațiuni,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pe care le-am avut deja de atâtea ori, și tocmai într'un loc, unde, după cum trebuiai s'o sci prè bine, mè devotasem altor simțimente — suvenirului sfânt al mumeĭ meleĭ.

Cu aceste cuvinte sè ridicase Elisabeta și făcusa câțĭ-va pașĭ înainte. Anton sărise după dènsa și apucându-o de mână, dise:

„Nu, nu te las, nu te las așa. Sci ce mi s'a destinat. Sunt osîndit să lângesesc la închisóre, să mĭ consum puterea mea de vieță între murĭ uneĭ monăstirĭ. Și pentru ce? Pentru că orbul destin n'a permis să vin în lume ca primulu născut al mumeĭ mele. Este drept acésta, și este scusabilă purtarea ta față cu mine, care a-și prefera mai bine să mè pună de viu sub acéstă pétră rece, de cât sè mè depart de tine".

„Elisabeta, fiă-ți milă de mine, dă-mĭ iubirea ta, căcĭ înzestrat cu acest dar voi avea putere să me opun crudeĭ hotăririĭ a tatălui meu. — Spune-mĭ că mè iubescĭ, și sunt mulțămit, nu cer alt nimic! de cât pe tine și libertatea brațelor mele. Mulțămèscă-sè Herman cu bunurile pământesc ale familiei nóstre, pe care el le va mosceni tóte! Pentru ce să-i mai aparținiĭ și tu, pentru care el nu simte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nimic, pe când eu, mĕ sfĕrşesc de dorul tĕu, pe când eu prin posesiunea ta, aş deveni un mădular folositor al neamului nostru. Elisabetă, ascultă-mĕ, numai de la voinţa ta atîrnă de a scăpa un suflet, — sufletul meu, — din prăpastia sigură. Te rog in numele mumeĭ tale celeĭ scumpe, nu mĕ respinge".

Elisabeta ascultase cu simţiriĭ variate la cuvintele lui Anton. Era cuprinsă când de frică când de milă şi nu scia, cum şi ce să facă. Astfelu inaintase urmăritĕ pas de pas de Anton pănă spre eşirea cimitirului. Ajunsă la portiţă sĕ oprise şi intorcându-se spre Anton, dise, privind cu bunătate in ochiĭ lui.

„Anton, dragul meu Anton, linişteşte-te. Nu te chinui pe tine şi nu mĕ chinui pe mine cu asemenea vorbe. Décă uresc intru atâta viéţa monacală, voi vorbi cu tată-tĕu, il voi ruga pentru tine. Póte voi isbuti a indupleca voinţa sa cea de fer. Póte . . . .

„Elisabeto", strigă Anton nebun de bucurie, „im facĭ speranţă! ĭţ mulţămesc, ĭţ mulţămesc de o miĭă de orĭ. Da, vorbesce cu tată-meu, lasă-mĭ timp, ca să-ţĭ dovedescu, că sunt demn de tine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Vei recunósce, căcĭ va trebui să recunoscĭ că adevĕrată fericire numai lîngă mine o potĭ află".

„Frate" . . . voi să-lŭ oprescă Elisabeta.

„Lasă acest nume scârbos," o întrerupse Anton cu fața descompusă de turbare, „nu voiesc să-lŭ mai aud. De ce mĭ facĭ acest chin. Întâĭ mĕ ridicĭ la ceruri pe scara speranțeĭ și apoi descepți tóte furiile gelosiĭ prin scârbosul cuvênt de frate; orĭ nu te-ai gândit la nimic când ai dis frate?"

„Escĭ nebun Anton" dise Elisabeta acum cu decisiune. „Vorbescĭ de speranțe, de care n'am avut nicĭ o dată gândul de a-țĭ face."

„Dar nu dișeși în acest moment" întrebă Anton crâncen iritat, „că vreai să vorbescĭ cu tată-meu, că vreai să mĕ scapĭ de monastire, și în fine n'ai dis cerescul cuvênt póte: . . .

„Dumnedeule, Dumnedeule" exclamă Elisabeta în deplină desperațiune „și-a perdut mințile, o, ce sfîrșit va avea acésta."

În acest moment sĕ audi în mare apropriere rinchezatul unui armăsar. Elisabeta îș ridică ochiĭ și vĕdu în apropierea porțeĭ calul de resboiu al lui Hermann legat de trunchiul unui stejar.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„S'a intors Hermann a casă, e aprópe“, dise cu bucurie, „étă calul sĕu!“

Anton la aceste cuvinte fu apucat de o turbare grósnică. Era infricoşat de a-lŭ vedea. Ochiĭ ĭi eşiră din cap, gura i se smucea, vinele de pe frunte i sĕ 'ngroşaseră şi fata i devenise sură ca cenuşa.

„Hermann“ răcni el, „acest nume a hotărît sórtea nóstră, sórtea mea, dar şi p'a ta!“

Elisabeta n'avusese încă timp de a scóte un son, când Anton o şi apucase cu bratul sĕu vêrtos şi i astupase gura cu o bucată ruptă din haina sa. El alergă in doue săriturĭ grozave, cu prada sa in brate la cal, sĕ arunca pe el, puse pe féta, care ameţise, de-a lungul inaintea sa şi sĕ duse in fugă grózнică. . . . .

IV.

Er der Herrlichſte von Allen
Wie ſo milde, wie ſo gut.

Până şi suvenirul acestei intîmplărĭ infricoşate o impresionă pe Elisabeta in fórte mare grad, căcĭ ajungênd la acest punct al suvenirilor ei, tresări

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

și'-și sterse cu mâna sudórea cea rece ce i eșise pe fruntea ei candidă.

După vr'o câteva momente de resuflare Elisabeta îș reluă șirul suvenirilor ei. . . . .

Trezindu-se din leșinul ei în care căduse când o aruncase Anton pe cal, simți întunecime și o linisce cumplită în prejurul ei. Sé simți slăbită, fără putere, abia era în stare a sé mișca. Îș aduse aminte de întîmplarea din cimitir, dar numai ca prin vis, și încă ca prin un vis urît. Se sili din tóte puterile, pentru a-și lămuri cugetarea, însă în zadar. Ostenită cum era, reînchise ochiĭ și adormi linișor.

Încetul cu încetul sé făcu lumină în odaiă. O muiere, dintre servitórele de curte, care dormise pe un scaun, sé sculă încetinel și veni la pat. Sé uită lung la Elisabeta.

„Har Domnului“ dîse muierea în sine „au părăsit'o frigurile calde, zace în linisce, pentru prima óră în linisce, după un timp îndelungat și înfricoșat. Voi scăpa în curênd de ocupațiunea mea cea uricióșă. — Dór voi putea acum s'o las pentru un moment singură, ca să vestesc casa de întîmplarea fericită.

Eși încetinel afară. Sgomotul care făcu ușa,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

când se deschise, cu tóte că era un sgomot slab, deșceptà pe Elisabeta. Acum recunoscu, că să află in odaia ei și că zace in pat. Cum ajunsese ea acolo?

Era incă ocupată cu acéstă intrebare, când étă că se deschise ușa, dând intrare — adevĕr era séu nălucirea — lui Hermann, iubitului și doritului Hermann. Fața junei fete sĕ roși de spaimă inbucurătóre.

Hermann, care până acum abia o privise, Hermann care până acum nu arctase de cât rĕcéla cătră ea, el să fi intrat in odaia ei virginală, acum pentru prima óră, și așa de diminéță?

Ce sĕ intêmplase óre? Ce produsese acéstă schimbare. Fiă, orĭ ce ar fi fostu, Elisabeta binecuvêntă in taină causa acestei schimbărĭ fericite.

Hermann observase indată la intrarea sa, că Elisabeta ĕră desceptată. Merse la pat, aprópe de tot, sĕ plecă d'asupra Elisabetei și șopti cu mișcare:

„Lăudat fiă cerul, că te-a scăpat de bóla cea grea. Câte ore neliniștite nŭ-ai pricinuit, iubita mea!“

„Tu dicĭ iubită cătră mine,“ — inginâ fĕta, „este drept, am audit eu bine?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Da,“ zimbi Hermann, „îți ḑic iubită, și simțesc ceia ce ḑic,“ la aceste cuvinte atinse cu buzele sale fruntea Elisabetei.

„Îm dai primul sărutat“ exclamă ea inroșindu-sĕ și mai tare.

„Te inșelĭ, iubita mea,“ contraḑise Hermann, „nu este primul sărutat, precum nu va fi nicĭ cel din urmă. Te-am mai sărutat, de multe orĭ! Ți-am atins buzele tale, dar ele atuncĭ erau palide și fără simțire, atuncĭ când ai zăcut în brațele mele.“

„În brațele tale, când și cum?“

„Când te-am scăpat din ghiarele lui Anton!“

„Anton!“ repetă Elisabeta. „Așa dară gróza aceia, de care-mĭ aduc a minte, n'a fost un vis străniu, ci o realitate gróznică? Orĭ a fost parte realitate, parte vis. Calul cela era al teu, tu m'ai ridicat pe cal, nu Anton? Așa-i. Dar totuș a fost Anton, căcĭ îm aduc a minte de tóte, de fie-care cuvênt, ce mĭ-a spus la morminêntul mameĭ mele. Acum simțesc, că am fost greu bolnavă, mi s'a încurcat mințile, am vĕḑut năluciriĭ, și le țin de realitate.“

„Da ai fost greu bolnavă, ai avut destule năluciriĭ“, réspunse Hermann, „dar gróza de care îț

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

aducĕ a minte, s'a intimplat in adevĕr. Da, cu inima sângerândă trebuie s'o mărturisesc. Anton a indrăznit, a intinde mâna sa sacrilegiă asupra ta. — Dar ce fac, nu-mĭ sunt in fire, de-ți vorbesc despre acésta acum, când puterile tale sunt încă atât de slabe.“

„Vorbesce iubitule,“ sĕ rugă Elisabeta, „spune-mĭ cum s'au petrecut tóte. Acum, când stai tu inaintea mea, nimic nu-mĭ póte fi stricăcios. Décă însĕ te-ai duce de lîngă mine, până să sciu totul, până să fiu lămurită despre aceia ce s'a intimplat cu mine, m'ar aduce la desperare gândurile, care m'ar munci cu invĕrșunare.“

„Décă-i așa nu-ți voi tăinui nimic“ concese Hermann.

„Așa dară calul care stetea dinaintea portiței cimitirului fusese in adevĕr armăsarulu tĕu de resboiŭ? Totuș vĕdusem dar bine?“ incepu Elisabeta de a intreba.

„Da scumpă, era calul meu, și chiar eu il legasem acolo, unde l'aĭ găsit. Mĕ intorceam de la o expediție ce intreprinsesem impregiur și venind mai iute de cât ómenii mei, remăsesem singur. Aprópe de castel, pe la cimitir, calul meu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

incepú a schiopéta tare. Sării de pe el și-lú examinai, ca sĕ veḍ unde-lú dóre. Nu era lucru mare. Calul călcase pe o pétră ascuțită, care sĕ incleștase in copita de la un picior dinainte, și care-i pricinuia acea durere. Mĕ incercaĭ de a-i scóte pétra, dar nu putui. Fiind aprópe de castel și de óre ce descălicasem deja, nu mai voiĭ sĕ incalec calul, pentru ca să nu-i pricinuiesc dureri in dar.

„Ce inimă nobilă“ exclamă Elisabeta, „escĭ bun și cătră dobitócele tale.“

„Stĕ“ — amenința Hermann glumind „că dócă nu, tac indată.“

„Nu, iubitule, să nu tacĭ, urmĕză, îț promit că nu voi mai ḍice nicĭ un cuvênt,“ sĕ rugă Elisabeta.

„Mersei dar pe jos in castel“ continuă Hermann raportul sĕu, „cu scopul, ca sĕ mĕ întorc cu faurul nostru care să scótă pétra din copita calului și să-lú ducă in grajd. Când mĕ interseiu nu veniĭ érăș pe jos, căcĭ îm era greu a îmbla in îmbrăcămintea mea de resboiu, mĕ pusei decĭ pe un cal, faurul sĕ puse pe altul și astfel merserăm ca să aducem armesarul a casă.“

Ca vr'o cincĭ sute de pașĭ de la castel mi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

să presintă un aspect alarmător. Armăsarul meu sbură dinaintea nóstră; pe el călărea Anton cu tine in brațele sale și impintena calul din resputeri la fugă nepomenită. Fără a pregeta un moment măcar, alergai după voi, și avui fericirea de a vĕ ajunge. Armăsarul meu, cu tóte că-i un fugar de minune, nu putuse să susțină timp indelungat cursul, de óre ce era vătămat la un picior și ducea povară indoită. Invoiește-te, ca să tac despre rest, și mulțămește-te de a afla, că acum ești scutită și te afli sub ocrotirea mea". cu aste cuvinte incheiă Hermann.

„Dar Anton?"

„Anton este călugăr!" . . . .

La acestea se gândea Elisabeta, in momentul când am presentat-o lectorilor, atunci in ḑiua aceia in care mesagiul regelui iritase atât de mult pe bătrênul cavaler Cuno.

V.

Hord', die Glocken hallen dumpf zusammen.
F. v. Schiller

Solul regesc, Estery Geza este numele sĕu, părăsise cu suita sa indată castelul negru și să afla acum pe drum spre monăstirea de pe Timpa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Regele avea intenţiunea a lua tóte mĕsurile necesare pentru restabilitatea autorităţeĭ sale şi ale sĕvêrşi cu severitate, dar fără de a aplica, de cât numai in casurĭ extreme, forţa brutală; el decĭ porunci se solului sĕu, că sĕ pună o garnisonă in monăstirea de pe Tîmpa, in acel cas, când cavalerul de Weissenfels nu s'ar supune indată ordinelor sale, pentru ca la cas de trebuinţă sĕ pótă lua recurs la puterea armelor. Spre acest scop pusese sub ordinele lui Estery o ceată de resboinicĭ aleşĭ.

Scim că in monăstirea de pe Tîmpa era un egumen tot din neamul celor de Weissenfels, insĕ acéstă imprejurare nu era nicĭ un obstacol pentru punerea garnisónei regescĭ, căcĭ egumenul monăstirei era cunoscut ca om cuminte şi tratabil. Estery era imputernicit, ca să-i promită la cas de trebuinţă, o episcopie.

Aceste dispoşişiunĭ nu erau tocmai după placul lui Estery, care ca nobilii de nĕmul seu, resimţea incă in arteriile sale brutul sânge asiatic.

Mai bucuros s'ar fi intors acum indată cu un numĕr suficient de rĕsboinicĭ, şi ar fi jefuit castelul negru, in care sĕ aflau momentan fórte pucinĭ luptătorĭ, ducênd pe bĕtrênul cavaler dinaintea regelui.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Dar totuși sĕ hotărî a indeplini exact ordinile primite, căcĭ nu numai că aceste ordine erau forte stricte și că regele pedepsea cu asprime orĭ ce abatere dela poruncile sale, dar Estery Geza să mai și temea să nu fiă cumva intrerupt in acéstă intreprindere din partea lui Hermann, care sĕ putea intórce in tot minutul.

Estery sĕ afla decĭ pe drumul spre monăstirea de pe Timpa.

Suita sa compusă din puțini bărbați dar aleși n'aveau nicĭ o cunoscință despre scopul misiunei lor. Ei toți examinaseră rivnitori bogăția familiei de Weissenfels, care bogăție sĕ traducea prin tóte obiectele care erau expuse vederei lor in castelul negru. Apoi mai scia de faima care spunea că bĕtrênul Cuno ar posede o comóră bogată. Observară că Estery nu sĕ depărtase din castel cu simțimente amicale: prin urmare erau in tainica desceptare, că peste mult puțin li sĕ va lăsa castelul pe mânile lor.

Când vĕdură că nu apuc calea inspre locul unde sĕ așeḍaseră trupele regescĭ, nu le plăcu și unul dintre călărețiĭ mai bătrênĭ sĕ aderesă cătră Estery ḍicênd:

„Mi sĕ pare că ai uitat direcțiunea in care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

să afiă taberă nóstră. Calea pe care am apucat acum nu duce intru acolo.“

„Nicĭ nu ne intórcem la taberă“ respunse Estery cu necaz, „cel puțin acum de o cam dată vom merge in o monăstire. De-a colo apoi ne vom intórce la ai noștri,“

„Dar ce lucru putem avea noi in o monăstire? In castelul negru acolo, da acolo am avea o sarcină de implinit, care apoi sciu că ar fi demnă de noi,“ observă unul din suită.

„Tot asta-ĭ și părerea mea,“ aprobă Estery, „regele însĕ a hotărît altfel și sciĭ bine, cât de periculos ar fi, decă am lucra in contra voinței sale. Insĕ amânarea nu este incă părăsire. Și mie mĭ-e lăcomie de comórele castelui negru, și incă mai mult aș dori să-i dau una peste nas cavalerul fudul. Dar pe câtă vreme nu va ridica el séu vr'unul dintr'ai sĕi arma cătră noi; pe câtă vreme va persista numai in resistență pasivă, ca acum, și nu va arĕta nicĭ un semn, că sĕ gătesce a sĕ opune cu fapta voinței regelui, până atuncĭ nu ni este permis, ca sĕ intreprindem ceva in contra lui. Décă însĕ mĕ va ajuta D-ḑeu, voi găsi eu cîrligul cu care să-lĭ prind.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Cum să-lŭ prindem, dacă părăsim aceste locurĭ, obiectă cineva.

„Cine v'a dis că ne vom duce de aicĭ? Din contra, ne vom statori aicĭ, însĕ nu chiar in castel, ci in monăstirea aceia, care e in apropriere de el. Acum ne ducem drept acolo, ca sĕ preparăm pe călugări la primirea ceteloru nóstre. . . . .

Acéstă impărtăşire mai domoli puţin necazul călăreţilor. Acum merseră după Estery, fără cîrtire, făcênd cele mai aventurióse planurĭ pentru viitor.

Locurile unde ajunseseră deveniseră de un romantism sĕlbatic. In acest moment intraseră in valea aceia unde se află acum Braşovul. Pe acest timp nu era incă nicĭ o urmă de acéstă localitate, care astădĭ excelézĕ prin activitatea sa comercială şi industrială. Alţĭ secolĭ aveau sĕ védă infiinţarea şi creşterea acestei urbe.

Atuncĭ afară de monăstirea de pe Timpa nu sĕ vedea nicĭ o zidire imprejur.

Ajungênd Estery şi cu ai sĕi in apropierea monăstirei, audiră sunetul clopotelor, care pornea de pe turnurile ei. Trăgea clopotele de inmormêntare pentru egumenul reposat, pe care era să-lŭ aşeqe tocmai atuncĭ in scriptă lingă precedesorii sĕĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Dinaintea porții trebuia să aștepte mult timp, până să li să deschiză: căci toți călugării erau adunați în biserică pentru a produce egumenului mort ultimele onoruri.

Așa i să spuse lui Estery din partea călugărului care i deschise pórta. Acéstă împărtășire îl puse în puțină nedumerire. Prin mórtea egumenului să sminti linia sa de conduită, prescrisă lui din partea regelui. Cu cine trebuia să vorbească de garnisona monăstirei, acum, când i lipsea capul. Nu scia cum să facă, să mai vorbéscă cu cineva séu să anunțe pur și simplu călugărilor voința regelui și să mérgă apoi în grabă la tabără, întorcându-să cât de curênd cu cetele.

Să decise pentru procedarea din urmă. În gândul séu credea, că să va folosi de interegnul care domnia în mănăstire și că va usurpa cîrma supremă, surprinzênd comunitatea călugărésca cu faptul împlinit mai nainte ca acésta să fi ajuns în acéstă privință la o decisiune lămurită.

Estery să duse cu tótă suita sa în biserica monăstirei, unde să așeḑară cu toți aprópe de ușă.

Dinaintea altarului era cadravul egumenului reposat, pus pe un catafalc înalt îmbrăcat cu negru.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Acolo zăcea egumenul venerat, impodobit cu sfîte scumpe, dar zăcea fără mișcare.

La capătul său erau aședate insemnele demnității sale invălite cu negru, și armura sa, invălită și ea cu negru, era aședată pe catafalc, dar jos la picerele mortului.

Făcliile de ceră pe sfeșnice inalte, doue deci și patru la număr, câte doue spre dece de fie-care parte, arunca o lumină palidă in biserica luminată și de sóre. Ele se mistuia in dar, ca și viéța unor ómeni, care nu servesce de cât pentru podóba altora.

Psalmii de mort incetaseră. Călugării se aședaseră in semicerc imprejurul mortului, ér vicarul, care celebra liturgia de inmormêntare, dede semnul, de a se ridica sicriul.

Călugării intonara vecînica pomenire. Sub aceste sonuri sfășietóre, sicriul se aședă in cripta dinaintea altarului.

Vicarul ținù acum incă o cuvêntare, provocând pe călugării adunați, ca să alégă, acum, dinaintea mormêntului incă neinchis al egumenului pe succesorul lui.

Dar de óre ce nu se putea săvêrși nici o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

dată acest act în presența străinilor, vicarul fu silit a se întórce spre Estery și a-lŭ pofti ca să spună dorința sa părăsind apoi, décă nu chiar mănăstirea, dar de bună sémă biserica.

Estery sĕ ridică, scóse sabia sa din téacă, ér bărbații din suita lui formară un semicerc împrejurul lui și scotênd și ei săbiile lor, le ținura ridicate.

Acéstă procedere avu efectul dorit de Estery. Atrase deplina atențiune a călugărilor asupra lor. Sĕ făcŭ o tăcere mare, toți asceptară să audă cuvintele lui Estery.

„În numele stăpînului și al regelui vostru,“ începŭ el „în numele patronului suprem al mănăstirei vóstre, vĕ fac cunoscut, că mi s'a dat porunca a pune în mănăstirea vóstra o garnisónă de resboinicĭ regescĭ. Maiestatea sa nu mai vrea să véḑă pacea țereĭ sale neliniștită din tóte părțile, ba chiar din partea vasalilor sei și vrea să țină în frĕu și să pedepséscă prin armele sale pe rĕsvrătitorĭ. — Înțelegênd regele că nicĭ în aceste părți nu ar stăpîni acea linisce pe care o doresce Maiestatea sa, a ordonat ca sĕ stea aicĭ în mănăstirea vóstră o parte din armia sa timpul cât va fi de lipsă. — Am voit să vĕ anunț acésta, pentru ca sĕ puteți face preparativele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

spre primirea nóstră și pentru ca să vĕ provedeți cu d'ale mâncăreĭ.

Asta-mĭ este solia. Am vorbit.“

Un murmur de neplăcere percuse șirurile călugărilor.

Acéstă soliă nu era după placul lor.

Acum trebuie să ne intórcem pentru un momènt și să vedem mai intâi, ce făcuse Anton, care și el sĕ afla in mijlocul călugărilor, după ce incercase de a răpi pe Elisabeta.

Gehe hin in Gottes Namen,
Greif dein Werk mit Freuden an.

Spitta.

„Anton este in monăstire“, disese Hermann miresci-sale.

Acum voim să vĕ spunem când și cum a ajuns acolo.

Permiteți-ne insĕ, ca să facem mai intâiu o mică digresiune.

Cine dintre noi n'a avut incă ocasiune de a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

observa pe un copil indărătnic in acele momente, când sĕ sbate spre a-şĭ implini un capriciu. Cred că fie-care dintre noi a asistat la asemenea scene.

In cele mai multe casurĭ aceste eruptiunĭ de incăpătînare nu sunt produse de o rĕutate inrădăcinată, ci sunt manifestarea instinctului înăscut fiecărei fiinţe umane, de a privi voinţa sa drept suverană.

Indată ce şi-a implinit copilul in asemenea casurĭ voinţa sa, sĕu, indată ce a înţeles că causĕză durerĭ uneĭ fiinţe iubite prin purtarea sa; sĕ reculege, mintea cea mică i revine făr' de veste, şi fără transiţiune visibilă devine un model de bună purtare.

Cu cât va inainta mai mult in virstă, cu atât mai rar vor reveni aceste momente.

Educaţiunea, incepută prin povaţa şi esemplul celor din prejurul seu, continuată apoi prin scóla vieţeĭ, moderézĕ incetul cu incetul aceste diformităţĭ ale caracterului făcĕndu-lĭ mai egal, slăbind insĕ tot o dată şi boldul devotamentuluĭ atât de admirabil la fiinţele privite de brutale.

Anton era in acéstă privinţă incă cu totul copil, de-şi ajunsese in virstă de bărbat. Lĕngă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

dênsul nu stase nică un învĕțător, și viĕța puțin variată, ce dusese în curtea castelului părintesc, nu-i dase încă multe povețe.

Deci nu sĕ va mira nimen, dacă vom pretinde, că Anton avea o inimă bună, cu tóte că nu pregetase de a încerca acel fapt nelegiuit, voind a răpi pe Elisabeta; căci acéstă pornire rĕutăciósă nu era de cât eruptiunea unei indărătniciri copilărescĭ: unei indărătniciri neluate în băgare de sémă din partea tatălui sĕu, care singur ar fi fost în stare a-i seca rădăcina de cu timp: unei indărătniciri care crescu în mod grozav, de-lu stăpini în cele din urmă pe Anton mai pre sus decât tóte celelalte facultăți ale sale, orbindu-lĭ cu desăvîrșire în acele momente nu prea rare, în care predomnea.

Acum să revenim la naraținnea nóstră.

Hermann îl ajunsese pe Anton, în fuga sa cu Elisabeta.

Momentul în care-lĭ făcu să stea, fu în grozitor.

Calul care ducea povara indoită a lui Anton și a Elisabetei sĕ ridicase în doue picere și ĭ aruncase la pămînt pe amîndoi.

Din fericire nicĭ Anton nicĭ Elisabeta nu fură vătămați prin acéstă căderc. Calul lor, tremurînd

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de obosélă și de durere, făcuse numai vr'o câți-va pași inainte, și sĕ oprise apoi.

Cei doi frați steteau galbeni de emoțiune față in față.

Acéstă situațiune dură numai un scurt moment, căci décă ar fi durat mai mult nu scim ḑeu, ce s'ar fi pútut intîmpla. Nu scim, décă nu s'ar fi repetat istoria lui Cain și Avel, in o variațiune nóuă, precum s'ă mai repetat de atâtea nenumĕrate orĭ pe acest pământ plin de rele și de miseriă.

Dar precum ḑisesem, situațiunea primejdióșă dură numai un scurt moment, căci frații fură conturbați in simțirele lor prin un gemet al Elisabetei, care zăcea, ca o flóre smulsă pe iarbă.

Anton să aruncă cu furiă pătimeĭ pe Elisabeta, Hermann însĕ i sĕ puse in cale strigând: „Élă fapta ta! afurisitule.“

„A vóstră este fapta!“ răcni Anton cu spumă la gură, „și mai cu sémă a ta, care te-ai aruncat cu forța intre mine și intre amorul meu!“

„Tacĭ nemernicule!“ respunse Hermann invăpăiat.

„Când m'am aruncat intre tine și intre amorul tĕu?“ Nu m'am ferit din contra, tot-de-a-una

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de Elisabeta, și de ce? fiindcă înțelesesem că o iubesc.“

„Ai înțeles că o iubesc“ scîrșni Anton cu un zîmbet diavolesc, „și d'aceia te fereai de ea.“ Ce. dóră ai avut de gând, să schimbi cu nime, să te îmbraci în rasă și să-mi dai mie moscenirea părintéscă. Hai de sevêrșesce acest fapt de înbire frățéscă căci nu te opresce nimic.!“

„Îț jur pe sfânta cruce că, aș fi fost gata să fac lucruri mari pentru tine.

Ți-aș fi lăsat pe Elisabeta, dêcă te-aș fi găsit demn de ea! Acum însă mulțămesc cerului că nu m'am pripit! Află ticălosule, că chiar astădi voiam să induplec pe tata, ca să nu te mai silésca de a te călugări, și că chiar astădi voiam să rog pe Elisabeta, — cu ce inimă Dumnedeu mai scie, căci o iubesc, — ca să se îndure, și să-ți întórcă dragostea, care vedeam că te muncesce!“

Anton ascultase fără mișcare la cuvintele din urmă ale fratelui său. Nobleța de caracter, ce să trăda prin ele, îl nimici. Îndărătnicirea sa crudelă să risipi dinaintea unei puteri supranaturale, ochii sei să turburară. Simțirile de duoișie, de căință de disperare îi stórseră lacrimi amare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Perdut!“ exclamă el cu vocea năbușită.

„Da perdut“ dise Hermann, „perdut prin vina ta. Chiar déca aș voi, chiar déca aș putea să cred in lămurirea inimei tale, n'aș mai putea să-ți aduc acésta jertfă acum, după ce am resimțit puterea amorului ce mi-a cuprins inima pentru Elisabeta.“

„Nici eu n'aș mai primi!“ respunse Anton cu glasul stins. „Nu sunt demn de asemenea jertfă. Viéța mea intrégă, cât de lungă ar fi, nu va ajunge pentru pocăința mea. Ceia ce n'am voit să fac de nevoiă, o fac acum de voiă. Dec-mi cerul putere indestulă, ca să-ți dovedesc, frate, că pot avea și simțiri bune. Mĕ duc, chiar acum, de aicĭ la monăstire. — Remâi sănătos frate,“ adause cu emoțiune, „vĕ părăsesc pentru tot de-a-una. Spune și Elisabetei multă sănătate de la mine, când sĕ va redescepta să intre in o viéță .... dar ce mĕ mai gândesc eu la viéță, eu, care mĕ duc de viu in grópă .... Déca va intreba tata de mine, spune-i că am făcut după voia sa, că m'am dus la monăstire. Ér déca va voi să scie, de ce am plecat, fără a-mi lua ziua bună, spunei ce vei voi tu, căci eu nu sciu ce să dic.“

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Hermann cuprins de duoișie nu fu in stare a-i respunde, ci i făcu numai un semn cu mâna.

Astfel sĕ despărțiră frații.

Scim că Elisabeta sĕ luptă mult timp cu mórtea in urma acestui eveniment, dar scim că reinviâ la o viéță plină de speranțele cele mai dulcĭ.

Bătrênul cavaler Cuno, tata fraților nu află nicĭ o detă deplinul adevĕr.

El scia numai atât, că Anton ar fi incercat a se explica cu Elisabeta și că in urma refusului intîmpinat din partea ei s'ar fi mîhnit intru atât, încât n'ar mai fi voit sĕ sĕ intórcă in castel, ci s'ar fi dus dea dreptul la monăstire. Resultatul acesta fiind duplă placul sĕu, nu sĕ mai interesă mai departe de detailurĭ, cu tóte că i sĕ păruse destul de suspectă imbolnăvirea Elisabetei.

VII.

Ein junger Mönch im Kloster . . . .
W. Müller.

Anton intrase cu capul plecat cu inima zdrobită in monăstire. Ultima scenă ce să jucase acolo afară in lume din tragedia vieței sale influență incă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mult timp asupra spiritului său și asupra inimei sale. Părea că zguduirea grozavă l'ar fi preschimbat, l'ar fi prefăcut în alt om. Vechia sa încăpățînare se prefăcuse în tristeță și o nepăsare fără sémăn îi cuprinsese inima și îl împlu cătră tot ce-lă incongiura. El n'avea ochi pentru întîmplările la care asista, cu tóte că se afla în mijlocul unei lumi cu totul streine.

Dar încetul cu încetul îl părăsi țîmpirea de care fusese lovit. Puțin câte puțin i se redeșteptaseră simțirile și dorul neîmpăcat, focul nestins începu a-lă arde la inimă. Pentru a năbuși pojarul, care din nou îl amenința cu peire, începu a se interesa de posițiunea sa cea nóuă.

Îș aduse aminte, că era predestinat a deveni primul între soții săi, deci pentru a ocupa la timpul său acest post cu demnitate, încerca a se orienta.

Atunci observă, că scaunul de egumen nu-i era asigurat tocmai atât de bine, precum credușe familia sa, căci printre călugări era unul, care îndemnat prin întârdierea ce pusese Anton de a veni la monăstire, urzise fel de fel de intrigi, tóte cu scopul de a-și câștiga atât iubirea egumenului cât și încrederea confraților sei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Acésta observare avu o influință bună asupra lui Anton, cât în privința stărei sale sufletesci, căci îl făcu, a sĕ gândi mai mult la șansele viitorului sĕu, și a mai uita de durerea sa particulară.

Dar Anton, crescut în sĕlbătăcie, cu inima verde și cu spiritul nedisciplinat nu scia sĕ àmble tiptil. Acolo unde alt călugăr ar fi lucrat pe sub mână, cu zimbet dulce pe buze, el pășea pe față cu aer de mândrie.

Acéstă purtare nu-i displăcea egumenului, care-lŭ părtinea ca pe un nepot ce-i era, dar cu atât mai mult le displăcea acelora dintre călugări, care àmblau cu mîța 'n sên, și mai cu sémă capului lor, adică călugărului de care apucasem a vĕ spune, că tindea la scaunul egumenesc, actualului vicar, cu numele Sofronie.

Sĕ încinse o luptă necurmată între Anton și Sofronie, purtată până la un moment cu resultat nedecis. Anton era sprijinit de unchiul-sĕu, egumenul, Sofronie însŭ de cea mai mare parte dintre confrații sĕi.

Dar Sofronie studiând caracterul lui Anton sĕ nutrea cu cele mai vie speranțe de isbânda, care nicî nu-lŭ înșelară, căci, înegrind la fie-care oca-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

siune dată pe Anton dinaintea egumenului, isbuti in fine a-lŭ scóte din grația lui.

Anton fusese vênător pasionat ca nimeni. Scim, că la inceput nu era dispus a sĕ gândi la góna animalelor, dar desceptându-sĕ din letargia sa, și fiind atițat de Sofronie prin fel de fel de unelțiri ascunse, intreprinse o excursiune in contra unui bour care neliniscea imprejurimea monăstirei.

Călugării de mult timp rugaseră pe egumenul ca să le permită de a vêna acea fără. El îi oprise de la acésta sub pretext, că legile monăstirei ar fi in contra unei atari intreprinderi, dar el in adevĕr voia să păstreze acel animal, care incepuse deja a deveni pré rar, pentru vr'o ocasiune dată, buna óră pentru vr'o vênătóre intreprinsă de mai marii țĕrei.

Anton călcă porunca egumenului și ucise bourul. Sofronie îș ajunsese scopul, resturnase pe Anton din grația unchiului sĕu si-și asigurase isbîndă, așa credea, cel puțin el.

Inse intru acésta din urmă sĕ inșelase. El scóse in adevĕr pe Anton din grația unchiului sĕu, și incă prea îl scóse, precum vom vedea numai de cât, dar isbînda sa era acum incă mai puțin probabila ca mai nainte, căci mulți călugări părțineau

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pe Anton pentru uciderea acestei fére și ar fi vĕdut cu plăcere, dĕcă s'ar fi tăinuit acest fapt dinaintea egumenului sĕu dĕcă acesta ar fi trecut cu vederea nesupunerea lui Anton.

Sofronie nu sĕ temu câtuș de puțin de acéstă dispositiune a spiritelor și făcu decĭ o greșală, denunțând pe Anton pentru fapta sa, căcĭ astfel iș atrase disgrația confraților sĕi.

Dar un folos tot avu el din acéstă trădare, care grăbi decisiunea aspirațiunelor sale, căcĭ egumenul sĕ iritase atât de mult prin scirea despre călcarea poruncei sale din partea nepotului sĕu, încât fu lovit de dambla și căḑu la pat de unde nicĭ nu sĕ mai ridică.

Să înțelege că sub asemenea imprejurări nu sfătui pe călugării in privința alegerei la scaunul de egumen, adică nu lăsă cu limba de mórte pe cine să alégă eĭ de egumen, precum făcuseră mai toțĭ inaintea lui, încât era obiceiu consacrat, ca egumenul care murea, numea pe egumenul sucesor.

Nefiind dar Anton numit, Sofronie avea tótă speranța de a fi ales. Așa credea el, și incă tare.

Așa va fi óre? Nu scim, carc va rĕmânea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

d'asupra dintre cei doi: Anton séu Sofronic. Arșița ḑilei séu rĕcĕla nopți.

Astădĭ avea să sĕ decidă acésta!

VIII.

Und wieder hat es mich getrieben
Dahin, wo ich gewandert bin.
Hoffmann von Fallersleben

Un murmur de neplăcere percurese șirurile călugărilor in momentul când Estery le adresase brusca provocare, ca sĕ priméscă in monăstire o garnisonă de resboinicĭ; căcĭ ei toți, cu o mică excepțiune, vedeau in acéstă intențiune a regelui o călcare a drepturilor monăstirei. . . .

Numai unul dintre toți, vicarul Sofronic, fu mulțămit de acéstă solie. El indată sĕ gândi a sĕ folosi de acéstă imprejurare extraordinară in interesul alegerei sale. Era convins, că ómeni regelui îl vor sprijini. Lucru fórte firesc, de óre ce adversarul sĕu era și adversarul regelui, adecă un membru al familiei de Weissenfels, un rebel. Da, un

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

rebel, căci bine scia Sofronie, că Estery numai pentru năbușirea acestei familiei primise porunca de a sĕ aședa prin aceste locurĭ. Nicĭ una dintre tóte familiile din țéră nu eră atât de puternică, ca cea de Weissenfels, și că prin urmare alta nu putea să sĕ opună poruncilor regelui. Venirea lui Estery era dar un noroc pentru Sofronie, și el voia să sĕ foloséscă de ea. Intrebarea era numai, cum?

După ce sfĕrșise Estery și după ce sĕ potolise puțin iritațiunea, Sofronie luă cuvêntul și dise:

„Sol al regelui, din impresiunea ce a produs solia ta asupra adunărei nóstre, vei putea înțelege respunsul pe care l'ai primi, décă ai voi sa-lŭ cerĭ in acest moment, acum indată. — Noi incă n'avem nicĭ un cap, prin urmare nu póte să trateze incă nimen cu tine in numele monăstirei, căcĭ ceia ce aș vorbi acum cu tine, ar fi vorbele unei singure persóne. Nu sunt autorisat, a vorbi in numele confraților mei. — Decĭ te rog, să vĕ retrageți, pănă sĕ va sfĕrși alegerea; apoi atuncĭ veți putea afla rĕspunsul din gura egumenului nostru.“

„Bine,“ respunse Estery „vom ascepta pănă când veți putea să vorbiți cu toțiĭ prin gura egumenului vostru. Cred că alegerea vóstră nu va fi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

indelungă, de óre-ce nu puteţi sta la indoială pe cine să alegeţi. Far tu — adause adresându-se către Sofronie, — să fii cu minte după ce vei fi ales, şi vei putea representa pe confraţii tei, — căci simt că tu vei fi alesul — să fii cu minte, şi să te supui poruncilor stăpînului nostru, căci ar fi amar de voi, décă aţi indrăzni să cirtiţi in contra lor.“

Aceste cuvinte neasceptate conturbară pré mult pe Sofronie şi îi stricără cumpĕtul. Nu scia ce respuns să dea. Faţă de călugării adunaţi ar fi trebuit să sĕ arete modest, şi să decline de la sine onórea ce i da Estery făr' de vreme. Tăcênd insĕ, sar fi supĕrat Estery, căci el ar fi luat acésta drept o incercare de refus.

Toţi ochii erau ţintiţi asupra lui, după ce sfîrşise Estery provocarea sa.

El sĕ simţi fórte strimtorat

Presenţa ómenilor regelui acum nu-i sĕ mai părea nicî decum favorabilă,

Negăsind nicî un cuvênt de respuns, dede numai din cap.

Estery părăsi cu suita sa biserica monăstirei.

Dabia eşiră şi d'abia sĕ inchiseră uşile in urma

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

lor, când éță că sĕ ridică o gălăgiă nespusă printre călugări.

Toți sbieraŭ, toți gesticulcaŭ. Fie-care voia sĕ fiă ascultat, dar nicĭ unul nu fu in stare a striga atât de tare, pentru ca să i sĕ audă vocea dintre cele lalte.

Asta dură câtva timp.

Numai Sofronie și Anton steteau de o lăturĭ, silindu-se fie-care pentru sine de a înțelege din vuetul difus de care parte sĕ pléca părerea. —

Opiniunea generală părea a fi după dispositiunea momentană in favórea lui Anton, séu mai bine dis in favorarea opuneriĭ la voința regelui; căcĭ de-o cam dată, nu sĕ discuta de cât acéstă cestiune.

La cele din urmă, după ce sĕ mai liniștiseră puțin spiritele, Sofronie sĕ decise in fine a intreba décă adunarea ar fi dispusă a-sĕ apuca de alegerea egumenului. El asceptase cu acéstă intrebare mai mult timp, decât s'ar fi cuvenit, căcĭ credea, că Anton va vorbi ceva, și ĭĭ va da ocasiune de a-lĭ da de gol in vr'o privință. Dar vedênd tăcerea cumplită a adversariului sĕu, n'avu in cătrău, și puse intrebarea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Trebuie să ne lămurim mai intâiŭ despre atitudinea nóstră față cu solia regelui! Pe câtă vreme vor fi streinĭ, pe câtă vreme vor fi resboinicĭ in monăstirea nóstră, nu vom putea alege“ — fu rĕspunsul mai mult răcnit de cât vorbit din partea călugărilor.

Și Sofronie, in cugetul sĕu, găsi de cuviință, ca să sĕ amâne alegerea, el dară se invoi cu acéstă părere; voi decĭ să incheiă adunarea „până când“ — ḑise el — „vor redobîndi spiritele liniștea necesară pentru acest act, și până când să vor fi depărtat soliĭ regelui, care de bună sémă sĕ vor duce peste curênd.“

In acest moment Anton află de cuviință a sĕ folosi in fine, de disposițiunea favorabilă pentru dênsul și ḑise:

„Iubiților fraț! Fratele vicar, după cum ved n'a ințeles bine voința nóstră. Voi doriți să vĕ lămuriți mai cu sémă despre o hotărire fórte urgentă, ca adică, să ne supunem la porunca, ce ne-a adus solul regesc, adică să primim cetele regelui in mijlocul monăstirei nóstre, care trebuie să fiă lăcașul liniscei și al repausului?“

„Așa-i“ aclamară călugării.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Și fratele nostru vicar,“ continuă Anton „a trecut peste acéstă întrebare, a dis numai simplu că óminii regelui sĕ vor duce de-aicĭ; dar n'a pomenit nimic despre respunsul, pe care-lŭ vor duce ei cu sine. Au voia să le respundă el, după capul sĕu?“

„Nicĭ pe departe nu am avut acest gând,“ îl întrerupse Sofronie, care simțea pré bine, ce pagubă i-ar putea aduce aceste cuvinte, „mĕ supun tot de-a-una și în tótă vremea voinței fraților mei! tot de-a-una, atât acum, cât și atunci când aș avea norocul de a fi ales de egumenul nostru.“

„Frate vicare, tu într'una reviĭ la alegerea egumenului“ obiectă Anton, fórte apropo.

„Fiă“ sĕ grăbi Sofronie de a respunde „să vorbim dar de solia regelui! Care-ți este părerea ta în acéstă trébă, frate Anton?“ dise întors cătră acesta și privindu-lŭ cu o expresiune de reutate.

„Părerea mea este, după cum cred, părerea tuturor mei confraț!“

„Și care ar fi acésta?“ întrebă Sofronie cu o zîmbire acră.

„De a protesta în contra voinței regelui, care este nedréptă, căcĭ nu ne póte impune o atare povară!“

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Da, protestăm cu toții“ strigară călugării.

Sofronie resimți tot mai tare pericolul. Pentru a se feri de primejdiă, alergă la amenințări.

„Cu ce fel de puteri voiți să susțineți acéstă resvrătire in contra voinței regelui? Cum, in ce mod îl veți putea opri, déca să va decide a ne impune cu forța, a ne lua monăstirea cu puterea armelor?“ intrebă cu vocea tare.

Anton insă riscă acum lovitura decisivă.

„Noi suntem,“ dise el pronunțând cuvintele rar și cu apăsare, „puși sub ocrotirea caseĭ de Weissenfels. Ei au dreptul de a dispune in monăstirea nóstră. Pe acestia trebuie să-i intrebăm, déca să invoiesc cu porunca regelui. Vom face cred, ceia ce vor decide ei.“

„Dar déca vor cere să ne opunem“ intrebă Sofronie,

„Déca vor cere acésta“ respunse Anton, „atunci vor exprima dorința intimă a sufletului nostru, și atunci ne vor da mijlócele, pentru ca să putem indeplini dorința lor, care este și a nóstră.“

„Așa-i, așa-i“ afirmară unii dintre călugări.

„Dar atunci ne va veni și mai mare rău asupra capetelor nóstre“ insistă Sofronie, „și atunci

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

vom primi o garnisonă. Omenii celor de Weissenfels vor veni aicĭ aducênd resboiul şi omorul cu sine!"

„Fiă„ exclamă Anton „voim să ţinem cu némul şi cu sângele nostru."

„Da, voim să ţinem cu sângele nostru" repetară călugării.

„Voiţĭ dară, ca cavalerul de Weissenfels sĕ decidă in acéstă causă?"

„Da, voim!"

O ideiă i trăzni lui Sofronie prin cap. Acéstă ideiă îl făcu de sĕ mulţămi cu situaţiunea ce luase lucrurile. Urmărind ideia sa, dise:

„Era de datoria mea, care sunt cel mai in vêrstă dintre voi, ca să vĕ arĕt primejdia, de care suntem ameninţaţi. Numai acest motiv m'a putut indemna, ca sĕ vĕ fac intrebările, ce v'am făcut şi prin care am riscat de a perde increderea vóstră de óre ce puteaţi crede că aş prefera voinţa regelui iubirei némului nostru. Dar departe să fiă acest gând de mine. Unanimitatea ce aţĭ demonstrat intru susţinerea demnităţei nóstre, intru alipirea vóstră cătră sângele nostru îm inalţă sufletul. Sunt pe deplin invoit cu părerea vóstră. Să incredem hotărirea cavalerului de Weissenfels. — Dar timpul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

este scurt“ urmă el, „trebuie să ne grăbim de a ne pune în înțelegere ca cavalerul Cano. Trebuie să trimitem curênd, chiar acum un sol la castelul negru. Dintre noi nu este nimen mai apt pentru acéstă misiune de cât fiul casei, Anton, fratele nostru.“

Un simțiment neexplicabil cuprinse anima lui Anton la audirea ultimelor cuvinte ale vicarului. Departe de a vedea în acéstă propunere o cursă pentru dênsul, ceia ce era în adevĕr, sĕ gândi numai la vederea locului sĕu natal și acest gând îĭ furnică prin vine, căcĭ revocă atâtea și atâtea suvenire și redesceptă puterea unei influințe periculóse, acelei influințe fermecătóre, care zăcea în privirea ochilor uneĭ ființe pe care nu o putuse încă uita.

Îl cuprinse ca o amețélă. Dar acésta dură numai scurt timp. Sĕ reculese peste puțin și dise: „Primesc propunerea“ dise el „și tot odată mĕ însărcinez de a împărtăși solului regal decisiunea nóstră.“

Sofronie tresări. Intențiunea din urmă a lui Anton nu era după placul sĕu, căcĭ motivul secret al propunereĭ sale nu era altul, de cât acela, ca să pótă trata liber în absența lui Anton cu Estery,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

și să pótă astfel să-și câștige sprijinul lui. Presentându-sĕ Anton ca imputernicitul monăstirei, planul sĕu perdea mult din valórea primitivă.

„Ce decisiune vei comunica solului regesc,“ întrebă el deci cu vocea apăsată. „Avem dreptul, ca să scim acésta.“

„Da, voim să scim ce vei spune solului,“ repetară călugării.

„I voi spune.“ dise Anton, „că alegerea n'a avut loc și că ea să va putea ține, numai după ce sĕ va fi indeplinit o formalitate, de care am uitat până acum, adică după ce vom fi întrebat pe patronul monăstirei nóstre, și anume pe cavalerul Cuno de votul sĕu. Voi ruga pe capul soliei, ca să remână aicĭ, până sĕ va indeplini acésta formalitate și pănă sĕ va sĕvĕrși alegerea. Prin acésta îl oprim de a reveni cu o cétă mai mare de resboinicĭ, înainte de a ne fi înțeles cu ai nóștri.“

Vĕ spusesem că lui Sofronie nu-i convenise intențiunea lui Anton de a vorbi cu Estery. Acum însĕ, aflând cuprinsul impărtășirei lui, era pe deplin mulțămit, căcĭ chiar déca ar fi vorbit el cu solul, n'ar fi putut aduce un folos atât de mare planului sĕu, ca vorbele lui Anton.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Sofronie aprobă deci intenţiunea lui Anton şi tótă adunarea fu de o părere cu el.

Anton insĕ sĕ duse la Estery şi îi communică decisiunea călugărilor, apoi sĕ pregăti de a revedea castelul familiei sale, in care nu călcase din aceia di memorabilă, de care ne aducem şi noi a minte, din diua când voise sĕ răpéscă pe Elisabeta,

Da, sĕ stăpînise atât amar de vreme şi stase departe de Elisabeta, de aceia fiinţă, pe care o iubea cu tot focul inimei sale, — pe care o iubea încă şi acum, a cărei suvenir nu-lŭ putuse să-lŭ stérgă nicĭ timpul, nicĭ asprimea datoriilor sale călugăresci.

Acésta o resimţi el cu indoită putere, acum in momentul in care să pregătea de a sta érăş faţă 'n faţă cu ea, care-i stăpînea tótă firea, şi tótă inima. Da, acésta inimă care bătea aşa de grozav încât îi subjuga mintea, in cât îi nimicea pentru momente intregĭ tótă functiunea. Acéstă inimă, care in asemenea momente nu cunoscea milă nicĭ cătră sine insuş nicĭ cătră alţii, nu cunoscea milă când vedea că bătăile sale nu-şi află resunetul dorit in acea altă inimă pentru care sĕ sfîrşea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

IX.

Abgründe liegen im Gemüthe,
Die tiefer als die Hölle sind.

Platen.

Vĕ ducem ĕrăș in castelul negru unde fusesem deja la inceputul acestei naraţiunĭ și asistasem la recepţiunea solului regesc din partea cavalerului. Scim că Estery sĕ dusese d'acolo indată la monăstire, scim dară că scenele petrecute in capitolul precedent avuseră loc in acciaș ḑi; ĕr ceia ce vĕ vom nara acum sĕ petrece a doua ḑi.

In castel domnia intristare și linisce. Bătrênul cavaler nu putuse duce cu tăriă grija și alteraţiunea, care iĭ venise pe cap, parte prin solia regelui, parte prin nesiguranţa alegerei de egumen in monăstirea de pe Timpa. Un atac de nerve il doborise jos. Zăcea fără semne de viaţă in patul sĕu din sala cea mare. Capelanul castelului, un bătrên matufit, borborosea cu o voce năbușită rugăciunĭ de morţĭ. Elisabeta stetea dinaintea trupului

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

întepenit al bătrînului cavaler. Lacrimă de lacrimă îi pica din ochii ei tulburați.

De-o dată să audi un vuet prin curte. Eră să zlobozi puntea volantă și eră să audi zîrgăitul lanțurilor, care ținea podul suspendat, apoi resunară pași prin coridor. De astă dată nu intră însă un strein prin sală; și cel care intră nu fu primit de cavalerul cel trufaș. Era Anton in rasă de călugăr, care plecase încă de cu nópte din monăstire și ajunsese la ținta sa la crepatul ḑilei și care apăru in ușa sălei acum. El fu primit de Elisabeta cu un torent nou de lacrimi. —

Da, să preparase la revederea ei, da, crediuse că ar fi aflat forța pentru a o vedea in linisce și totuș, când să pomeni dinaintea ei, când o vĕḑu preschimbată, eterisată prin durerea pentru tata, când i să presentă aprópe cu aceiaș durere in fața, cu care o lăsase când o părăsise lungită pe covorul de érbă verde, uită de tóte. Uită de trecut, de present și de viitor. Uită cât de tare o mîhnise, uită că ea avea să devie peste curênd soția fratelui sĕu și îș aduse aminte, numai că fericirea sa zăcea in mânile ei. Sângele i să aprinse, îl luară ameţeli. Nu mai vĕḑu rasa in care era imbrăcat, nu mai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

vĕdu trupul inţepenit al părintelui sĕu, nu mai vĕdu pe preotul care sĕ inchina! vĕdu numai pe ea, audi numai vocea ei, care i suna la urechĭ, ca cântecul ielelor.

„Aşa de curênd ai aflat, Anton, despre nenorocirea, care ne-a lovit?“ dise ea plângênd. „Ai venit să-ţĭ iai diua bună de la tată, să-i dicĭ ultimul adio?“

Anton audi glasul, sonul mult dorit, dar sensul cuvintelor nu-lŭ putea inţelege. Perdut in contemplaţiunea ei remase ca impetrit. Privirea sa sĕ ţinŭ fără clintire asupra ei.

Ea sĕ ingrozi de acéstă privire.

„Elisabetă,“ dise in fine „ce caută acéstă expresiune de durere pe faţa ta? Nu poţĭ s'o părăsescĭ nicĭ o dată, şi nicăiurea? A remas acolo de când cu fuga nóstră?“

„Dumnedeule“ şopti Elisabeta cu faţa palidă, „incă tot te mai gândescĭ la acel ceas nefericit? Te gândescĭ acum la acele momente, acum, când tatătău trage să móră, când póte a murit deja, te gândescĭ acolo din acest loc sfânt. d'aicĭ dinaintea patului sĕu de mórte?“

„A murit“ dise Anton aiurit, „a murit, cu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

atât mai bine pentru el și pentru mine. Nu să mai póte dar impotrivi fericirei mele! — Tu însă te vei fi făcut mai cu minte, vei fi recunoscut până acum, că Hermann nu te vrea. — Ce-mi cânți acolea, měi bětrênule,“ — să întórse fără de veste și fără nici un prilej dat înspre capelan care nu incetase încă cu declamarea sa urită, — „pléca! afară cu tine! nu mě conturba in taina mea!“ și cu o lovitură puternică de picior, îl aruncă pe bietul om bětrên pe ușă afară, încât să rostogoli cu vacle pe scară 'n jos.

Elisabeta să pitulase de gróză lingă pat la capătiul cavalerului lungit. Ea ridică mânile și buzele ei să mișcară fără de a putea articula vr'un cuvênt.

Pe Anton îl apucase furia, acea furiă care i răpea tótă puterea de judecată, care-lă abrutisa și-lă făcea mai rěu de cât o féră sălbatică.

„Vină dragă, vină aicî in bratele mele. Vină, au te temî de vestmêntul meu? de drăgul teu voi imbrăca alte, voi imbrăca vestminte frumóse strălucite. Vină dară.“

Elisabeta tremura tótă. Voia să strige, să țipe. Vocea nu-i venia. Pe fruntea ei lucea picăturî de sudorî recî.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Vĕd. da, vĕd, că nu voiescĭ să mĕ drăgostescĭ de voiă, dar nu voi suferi in tot de-a-una rĕcéla ta. Te voi incălḑi eu, și-ți voi răpi cu puterea, ceia ce nu voiescĭ să-mĭ dai de bună voiă!“ și étă că intinse mâna, ca să apuce pe Elisabeta, étă că stetea dinaintea ei și voia să o ridice de la căpătĭul patului mortuar, când — minune! —de o dată sĕ sculă cavalerul, — pe care-lŭ creḑuseră toțĭ de mort, care insĕ fusese cuprins numai de o spasmă incleștetóră. — sĕ sculă in pat, deschise ochiĭ sĕi inholbațĭ ridică brațele sale tremurânde și mișcând cu greu limba sa. care sĕ lipise cu sânge inchegat de cerul gurei, bilbăi cu voce funebră:

„Fugĭ. pieĭ, sacrilege, blăstămatule, afurisire asupra ta!“

Efectul ce produseră asupra lui Anton, aceste cuvinte impreună cu căutătura inghețată a tatălui sĕu. fu grozav. Sĕ clătină pe piciórele sale, par'că ar fi fost lovit de un trăznet, și fără de a scóte vr'un son din sine, merse tremurĕnd afară. Pe scară sĕ lovi cu piciorul de capelanul castelului, care incă nu sĕ sculase din căderea sa, și care incepŭ a sĕ văita din nou la acéstă atingere.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

După ce ajunse in curte, incălecă pe fugarul său și eși in gónă cumplită.

„M'a afurisit,“ ḍise turbat in sine „m'a afurisit pe patul său de mórte! A ridicat mâna sa slăbă și tremurândă asupra mea, și a pronunțat blăstemul cu limba sa uscată! Mĭ-a afurisit sufletul! Acest suflet nu va mai trăi decĭ de acum inainte de cât pentru a sĕ arĕta demn de acéstă afurisenią.

Da, voiesc să merit, pe deplin să merit blăstemul tĕu!“

I veni o ideiă diavolică, prinse acésta ideiă, o drăgosti și i sĕ devotă cu tótă puterea sufletului sĕu viguros.

„Trebuią sĕ fią a mea, d'asupra ruinelor castelului negru, a mea, d'asupra cadavrului acelui om bătrân, pe care l'am numit tată.“

Și tot mai tare goni calul sĕu.

„Ce mirare vĕ vor cuprinde, când veți audi respunsul pe care vi-lŭ aduc vouĕ fraților călugări. Ha, ha, m'am abătut in partea regelui! resboinicii regelui au să-mĭ indeplinéscă resbunarea mea, să-mĭ votréscă ibovnica mea. — Hiu mărțogule! Ce? ți s'au prefăcut picerele in plumb? Hiu mai de grabă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

sĕ ajung cu soliĭ regelui, să le aduc darul, un dar bogat, intregul castel negru, cu tot ce-i 'n el, afară de Elisabeta, cu tot, cu bătrênul, cu comóra lui cu tot.‘

De o dată la o cotitură a drumului, calul sĕu sĕ potigni și sĕ opri. Anton ridică ochi și vĕdu in depărtare de vr'o doui pași pe Estery cu suita sa venind călări inspre el. Părea că infernul ar fi auḑit dorinţele lui Anton și s'ar fi grăbit a i trimite ajutorul dorit. . . .

Căcĭ ḑeu décă ar fi avut Anton timp, ca să sĕ mai liniscéscă, să i sĕ mai recorescă sângele aprins prin scena petrecută dinaintea patului mortuar al tatălui sĕu, totul s'ar fi sfĕrșit altfel.

Un destin fatal domnia insĕ d'asupra sa și d'asupra aprópilor seĭ.

Și Estery zărise pe Anton venind in fuga mare. Opri calul sĕu și il asceptă. Suita sa inconjurară pe amêndoi.

„Te-ai intors deja din castelul negru?“ intrebă Estery pe Anton „așa curênd? „Ce iute și de grabă și-a dat bătrênul cavaler votul sĕu, dar sciu, că are obiceiul de a sĕ decide curênd‘ adaose cu un zimbet sardonic, „insĕ nu sciu ce te póte face, ca sĕ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mergĭ cu atâta grabă spre monăstire, orĭ nu poţĭ ascepta momentul pentru ca să te veḑĭ egumen?“

„Da m'am intors şi aduc votul tatălui meu,“ respunse Anton cu hohot infernal, „şi incă ce vot! Îm vijăiă urechile de acest vot. Aflaţĭ, că mĕ intorc cu blăstemul tată-meu.“

Bărbaţiĭ îl priviră cu mirare.

„Da, m'a afurisit omul bătrên şi voiesc sa-mĭ resbun de blăstemul sĕu asupra lui şi asupra némului sĕu. Nu-i aşa că nu dispreţuiţĭ prada bogată, ce o puteţĭ avea in castelul negru. Haideţĭ după mine, ca să vĕ arĕt comórele lui Cuno, haideţĭ.“ —

Mirarea bărbaţilor, cari steteau imprejurul lui Anton, devenise tot mai mare. Cuvintele din urmă avură efectul unei scênteeĭ aprinḑătóre asupra unei mine. Ochiĭ lor incepură sĕ verse foc, isbucnise patima lor de prădare şi de jefuire. Toţĭ erau gata a urma provocărei lui Anton, numai unul nu, şi acest unul era capul lor, era Estery.

„Răbdare frate“ ḑise el, „incă n'a venit timpul. Porunca regelui ne légă! cavalerĭi de Weissenfels nu sunt incă rebelĭ, ér noi am primit putere numai in contra rebelilor.“

„Nu sunt rebelĭ!“ exlamă Anton, infuriat de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

intârdierea ce punea Estery intru implinirea dorinței sale infernale. „Déca eu, fiul lui Cuno de Weissenfels declar aicĭ, că tată-meu a provocat pe călugărĭĭ să nu sĕ supună poruncei regelui, ci să sĕ impotrivéscă cu armele in mână ostașilor sĕi, apoi atuncĭ cine va mai indrăzni a ḑice, că cavalerul de Weissenfels nu este rebel?“

„Declarĭ tu acésta dinaintea nóstră“ intrebâ Estery cu solenitate.

„Da, declar, aicĭ și pretutindeni“ sbieră Anton.

„Déca tu, fiul lui Cuno, ḑicĭ acésta, atuncĭ nu mai avem nicĭ o respundere. Implinéscă-sĕ dar sórtea lor,“ ḑise Estery, care și el sĕ profită bucuros de acest prilej.

„Hura, hura,„ — strigară ostașiĭ „acum avem de lucru: Haideţĭ sĕ plecăm!“

„Incet, incet! Incă nu vom merge la castelul negru, — sĕ opuse Estery nerăbderei suitei sale. „Nu trebue să uităm de adevĕratul scop al nostru, pentru ca să nu ne expunem nesocotiţĭ unei primejdi. Și așa trebue sĕ ocupăm monăstirea, decĭ să mergem mai intâiŭ la taberă și sĕ ne intórcem cu ostașiĭ luând drumul cătră Timpa prin castelul negru. Astfel nu ne va putea sfărăma Hermann,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

décă din intîmplare s'ar intórce intocmai pe când am fi in castel.“

Anton sĕ cufundase in gândurile sale. Spiritul sĕu era aiurea. Când sĕ puse céta in mișcare Estery il provocă pe Anton să mérgă cu ei, căcĭ nu prea i sĕ incredea lui.

„Curĕud, curênd, acum indată“ exclamă el, credênd că vor apuca spre castelul negru, „să nu ne prindă Hermann pe acolea!“ . . . .

X.

Wie mancher gleicht der rothen Fläche,
Die warnend mir entgegenstarrt.

Julius Hammer.

Cum să făcuse de părăsise Estery monăstirea și sĕ intălnise cu Anton tocmai in acel moment nefast.

Noi scim că Anton rugase pe soliĭ regelui, ca sĕ ascepte in monăstire pană ce sĕ va intórce el cu votul cavalerului, cum dar i'am aflat acum pe cale?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ĕtă ce sĕ petrecuse in monăstire.

Estery inţelesese din respunsul, ce-i adusese Anton, indată intenţiunea călugărilor, adică de a-lŭ ţine cu ai sĕi in morăstire, până sĕ vor inţelege cu cei de la castelul negru, ca să-i pótă, la cas ţine prinşĭ acolo. El decĭ hotărî indată a pleca de-a colo fără cea mai mică intârdiere, dar nu dede acésta a sa intenţiune pe faţă, pentru ca să nu alarmeze făr de vreme pe călugăriĭ şi să-ĭ aţiţe, căcĭ aceştia, şi fără ajutorul resboinicilor din castelul negru ar fi putut să-i opréscă acolo.

Sĕ arătâ decĭ invoit cu decisiunea călugărilor, dar in sine căuta prilej, cum sĕ scape mai lesne şi mai curênd din ghiarele lor, şi să repare greşala, ce vĕdu acum, că comisese el, dându-se făr de vreme pe faţă.

Estery recunoscu că nu póte pleca séra, remase decĭ peste nópte in monăstire.

Acéstă nópte o petrecuse Sofronie in mare nelinisce şi in multă plănuire. El simţise din mişcările ostaşilor, că voiesc să plece cât mai curênd, decĭ sĕ sculă des de diminéţă şi sĕ puse la pîndă.

Recunoscênd că Estery sĕ prepară in adevĕr a părăsi monăstirea cu ai sĕi, nu scia, să le dea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mâna de ajutor la acésta séu să-i lase sĕ facă fără ajutorul sĕu și să sĕ profite apoi de altă ocasiune, mai bună póte, pentru a-și ciștiga simpatia lor, căcĭ pe acésta îș bazase speranțele sale de a învinge pe Anton și a deveni egumenul monăstirei.

„Ce-i in mână nu-i minciună“ îș ḑise el in fine. Acum pot să le vin in ajutor, cine scie, décă mai târḑiu voi fi in stare a o face.“

Sĕ duse decĭ cu pașĭ de vulpe să-i vorbéscă lui Estery, pe care-lŭ găsi tocmai gata, de a-și încăleca calul.

Dar nicĭ cei laițĭ călugărĭ nu scăpară prin vedere, că Estery voiesce să sĕ ducă. Ei îș impărtășiră pe tăcute uniĭ altora observațiunea lor și sĕ adunaseră in taină la o sfătuire. Sofronie fu exchis de la acéstă adunare, căcĭ purtarea lui le păruse suspectă. Ba el fu chiar supraveghiat, pe ascuns după propunerea unui călugăr cu numele Bonifaciu, care să insărcinâ el insuș cu acésta. El il urmări decĭ pretutindenĭ, și vĕḑênd că sĕ aproprie de Estery sĕ puse și el la pândă, ca sĕ auḑă ce va vorbi cu el.

„Voițĭ, după cum vĕḑ, să părăsițĭ monăstirea?“ ḑise Sofronie cătră Estery, „așa dară nu vețĭ ascepta ca să vedețĭ resultatul alegerei nóstre: Bine și fa-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ceţĭ căcĭ Anton sĕ va intórce de bună sémă cu o cétă de resboinicĭ de la castelul negru, s'apoi nu sciu ce s'ar alege de voi.“

Estery credúse, că nu va fi observat de nimen, şi că plecând des de diminéţă va putea forsa pórta monăstireĭ, cu atât mai lesne, de óre ce luase tóte mĕsurile pentru a surprinde pe portar.

Veḑênd acum pe Sofronie, sĕ speriâ., ér cuvintele lui, cu tótă afabilitatea lor, nu-lŭ liniscirĕ căcĭ sĕ temea de o cursă.

„Îţ mulţămesc,“ ḑise el cu tótă acésta, „şi nu voi uita la ocasiune de serviciul teu.“

La aceste cuvinte făcu un semn, şi Sofronie fu luat indată la mijloc de ostaşiĭ regelui.

El observâ acéstă manevră cu un zimbet rece şi ḑise: Te indoiescĭ de sinceritatea mea, şi nu mĕ mir. O voi dovedi insĕ indată prin fapte, căcĭ n'avem timp să facem vorbă multă.“

Aicĭ sĕ auḑi un răcnet grozav.

Eşise din peptul lui Bonifaciu, care voia sĕ alarmeḑe pe confraţiĭ sĕi.

Era insă prea târḑiu, căcĭ Estery şi cu ai sĕi, conduşĭ in fuga mare de Sofronie ajunseră la pórtă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pe care o deschise Sofronie in grabă cu insaşĭ mâna sa, căcĭ portarul nu cutezase a i sĕ opune.

Céta regéscă o porni in jos, fără de a fi urmărită de nimen, căcĭ in câmp deschis călugăriĭ nu sĕ puteau măsura cu ei.

„Aduceţi-vĕ a minte de jertfa ce v'am adus, décă la intórcerea vostră me veţĭ mai găsi intre cei viĭ“ le strigă Sofronie la despărţire . . . .

Călugări erau revoltaţĭ de purtarea lui Sofronie. In prima lor furiă, voiră să-lŭ spĕndure, dar Bonifaciu i opri, dicêndu-le, să ascepte pănă i sĕ va face judecata.

Îl aruncară decĭ in una din inchisorile cele mai afunde, ér pe Bonifaciu îl trimiseră la castelul negru, pentru a rechiăma pe Anton, pe care-lŭ aleseră cu unanimitate de egumen. Bonifaciu merse decĭ pentru a implini acéstă misiune şi pentru a cere tot o dată ajutor in contra ostaşilor regescĭ, de la cavalerul Cuno.

Pe acelaş tímp dară, pe când Anton, orbit de furiile resbunărei, sĕ incercă a aduce prăpastia asupra castelului părinţilor sei, şi asupra locuitorilor din acel castel, pe când arunca de la sine intregul sĕu trecut, ironia sórtei schimbase imprejurările din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

monăstire. din a doua sa patrie, unde petrecuse in pace și in linisce și unde ar fi trebuit să-și găséscă viitorul său, și aceste imprejurări deveniseră favorabile pentru el, o gólă batjocură!

Sofronie ajunsese in una din temnițele monăstirei, dar acésta nu-lu mihni, căci din intimplare cunoscea o eșire secretă din acéstă inchisóre. Monăstirea fiind clădită pe un vêrf de munte, avea multe suterane naturale, formate prin cavațiuni ale solului, dar cele mai multe din aceste suterane, avea și câte o resuflătóre, secretă, cunoscută numai de fruntașii monăstirei. Sofronie dar ar fi putut scăpa in ver ce moment din inchisóre, décă ar fi voit; însă nu voia, să simțea mai bine acolo

Am dis, că Sofronie să simțea mai bine, care însă nu este tot una cu bine. Să simțea mai bine sub pământ de cât pe pământ, un semn destul de caracteristic pentru dispositiunea sa morală.

Incercase mari nenorociri in machinațiunele sale, părea că era redus la imposibilitate de a-și mai ajunge vr'o dată scopul său. El insă nu disperase.

„De bună sémă îl vor fi provocat pe Anton de egumen,“ chibzuia el, „dar încă n'au pus mâna

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pe frênele stăpînireĭ, căcĭ nu s'a putut intórce încă in monăstire, și cine scie décă sĕ va mai intórce vr'o dată, căcĭ multe i sĕ pot intîmpla pe drum. De l'ar prinde soliĭ regelui! — Dar décă s'a intors deja?' acest gând îl cuprinse ca un fior, și nu-i mai dede pace. Riscă chiar viéța sa pentru a sĕ linisci in acéstă privință. Eși pe furiș din inchisóre, și spionă imprejur. Sĕ convinse că Anton nu sĕ intorsese încă, și reintră érăș sub pămênt. Aicĭ îș urmă planurile sale.

„Décă nu sĕ va mai intórce nicĭ odată, séu décă vor veni ostașiĭ regelui inaintea lui, atuncĭ a-și fi eu d'asupra. — „Corrigere fortunam' exclamă el de-o-dată, „da, voi corege sórtea!' „Corrigere fortunam, corrigere fortunam,' repetă el neincetat. Nu mai putea scăpa de acéstă vorbă, nu sĕ mai putea gândi la alt nimic, de și sĕ trudea, ca sĕ afle modul, cum sĕ corégă sórtea.

Nu-lŭ mai suferi sub pămênt, eși la lumină, ér lumina i era încă și mai nesuferibilă, sĕ bŭgă decĭ érăș sub pămênt.

Când veni séra, totuș sĕ simți mai bine in aerul liber, sĕ simți mai bine afară, căcĭ d'acolo putea pîndi venirea lui Anton și a lui Bonifaciu,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

a cărui misiune i era cunoscut, de óre-ce sĕ insărcinase cu ea, incă față cu el.

Acum stetea decĭ la pândă și de câte orĭ i sĕ părea că vede pe cineva venind inspre monăstire, trăsărea in sine și punea mâna pe pumnalul sĕu, pe care, după vechiul seu obiceiu il purta ascuns sub rasa sa.

Degetele sale tremurênde stringeau neincetat mânerul pumnalului.

Și el decĭ ajunsese in planurile sale la ultima rațiune — la omor și nimicire,

Pe Sofronie îl imboldea rîvna dominațiuneĭ tot atât de tare, precum imboldise pe Anton dorul resbunărei.

Sórtea inarmase aicĭ pumnul unui nelegiuit, intru pedépsa fiului sacrilegiu. Brațul pedepsitor stetea deja ridicat, ascepta jertfa sa.

Implini-sĕ va sacrilegiul? Urma-va pedépsa?

Sofronie stetea mereu la pândă. Nóptea era intunecósă, putuse decĭ avansa pănă dinaintea porți, unde sĕ pitulase dinaintea unei stâncĭ inalte.

Sofronie ascepta, ascepta mereu.

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

XI.

Es ſchnauben die Roſſe, die Brücke ſchwankt.
Rudolf Gottschall.

„Și ḍiceți, că erĭ, indată după ce a intrat aicĭ, s'a și intors, și că bătrênul cavaler este bolnav de mórte! ér Anton nu a mai venit la monăstire! Dómne Dumneḍeule, ce-a mai fi asta?!“

Elisabeta către care erau adresate aceste cuvinte privea lipsită de simțirĭ in gol. Nu dede nicĭ un respuns părintelui Bonifaciu, care venise in castelul negru, precum scim, pentru a lua d'acolo pe Anton și ajutor de resboinicĭ de la cavalerul Cuno.

Bietul Bonifaciu era cu totul deconcetrat, nu scia ce sĕ facă, să mai stea, să sĕ intórcă, să mai intrebe, séu să tacă.

Dar in adevĕr totul sĕ impreunase pentru a-ĭ ameți minți le.

Când la sosirea sa in castel, intrase in odaia cavalerului, îl găsise pe acesta lungit pe patul sĕu. Bătrênul capelan al castelului stetea ca un neputincios reḍimat de o mésă și îl privi cu ochiĭ inholbați.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

l vorbise cavalerului, acesta intorsese ochiĭ sĕi stîlpiţĭ spre el, dar buzele sale pălite nu fuseră in stare de a articola vr'un cuvênt şi din peptul sĕu horcăitor eşiră numai nisce sughiţăturĭ inspăimêntătóre. Fugi speriat şi dede de damicela castelului.

Elisebeta voi să intre cu el in odaia cavalerului dar Bonifaciu era aşa de ingrozit încât nu voia cu nicĭ un preţ. Elisabeta îl conduse decĭ in odaia ei, unde aflase din gura damicelei nisce lucrurĭ, carĭ iĭ incurcaseră minţile şi mai tare.

Elisabeta voi acum să sĕ ducă érăş la patu tatălui ei murind. In acel moment sĕ audi de-o dată un vuet neobicĭnuit prin curte.

Bonifaciu intinse urechia, ér Elisabeta tresări ca din un vis inspăimântător şi privi in jurul ei.

Vuetul de prin afară deveni tot mai mare.

Mai intâiu fusese zîrgăitul lanţurilor de pe podul mobil, care tulburase cu sunetul sĕu pătrunzător liniscea castelului. Apoi urmase un durduit, ca de la nisce cai, carĭ trec in trapĕt mare peste un pod. Acum insĕ sĕ audea vaete şi ţipete şi sbierete intru ajutor. Lovĭturĭ puternice către uşĭ inchise resunau imprejur si erau succedate de trozuete şi pîrăiturĭ produse prin crăpare de lemnărie şi sfărămare de petre.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Bonifaciu sguduit de grózá, nu scia, décá va fi ajuns judecata de apoi in castel, séu décá sufletul cavaleruluĭ murind părăsea cu acest sgomot infricoşat trupul séu, séu décá in fine călcase o cétă de fére sélbatice aceste locurĭ.

Elisabeta era mai reculésă. Părea, că ar fi asceptat necontenit aceia ce să intîmpla acum, căcĭ primul cuvênt ce adresă cătră servitorul care intră acum in odaia ei, jumétate mort de spaimă fu:

„Nu-i aşa că-ĭ Anton? A venit cu duşmanĭĭ casei nóstre, pentru a-şĭ domoli furia, a venit să mĕ ducă. Dar viiă nu mĕ va avea,“ adause in fine, trăgênd din sênul ei un pumnal.

„Da, este coconaşul Anton. El a adus pe jăfuitorĭĭ!“ sĕ vaetă servitorul „şi eu, nefericitul de mine am fost acela, care li-am dat intrare. Puteam eu insĕ să mĕ tem câtuş de puţin de coconaşul nostru, puteam să sciu, că va opri lanţurile, ca sĕ nu mai fiu in stare să trag podul, când vĕdui năvălirea duşmanuluĭ?“

„Sfîrşeşte cu vaerăturile tale,“ sĕ resti Elisabeta cătră el, „du-te fugĭ, vedĭ de-ţĭ scapă pielea décá nu-ţi-o potĭ rescumpĕra cu viéţă unora din aceste fiére. D-ta Bonifacie,“ sĕ intórse ea acum

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

către acesta, „du-te și vedĭ ce să petrece afară ș'apoi vino de-mĭ spune. Eu sunt pregătită la tóte.“

Servitorul și Bonifaciu eșiseră.

După pré puține momente audi Elisabeta vocea lui Bonifaciu sbierând de frica morți, apoi i sĕ părea că aude, cum trage cineva să móră, și amestecat cu aceste sonurĭ vocea lui Anton, dar nu putu să intĕlégă ce dice acéstă voce.

Apoi să făcu tăcere pentru câteva momente.

Acum sĕ apropiară pașĭ grabnicĭ de ușa ei, acésta sĕ deschise și pe pragul ei sĕ arĕtă Anton, galbĕn ca mórtea. Pe brațe ținea o rasă plină de sânge. Sĕ apropriă cu pașĭ sfiicioșĭ.

„Inapoi ucigașule, inapoi. Mirésa lui Hermann de Weissenfels este in stare, ca să sĕ ferèscă de un laș ca tine — strigă Elisabeta cu o emoțiune sacră, ridicând pumnalul.

„Eu, ucigaș, eu? Nu-sŭ,“ respunse Anton cu vocea stinsă, „dar laș! da, sunt un laș, da, mai numit cu numele meu cel adevĕrat. Sunt un poltron! laș pe care un singur cuvênt eșit din gura unui bĕtrên prăpădit, l'a desbrăcat de tótă demnitatea sa de bărbat, care, pentru a scăpa de gróza, in care-lŭ băgase blăstemul bătrênului, sĕ imbătă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cu gânduri de resbunare, — un laș, care, trezindu-se din gróza blăstemului, totuș se mai adepă cu resbunarea, scuțându-se cu aceia, că jurământul făcut, fiă chiar și pentru săvîrșirea unui sacrilegiu, nu se póte călca, și că sacrilegiul trebue să fiă sevêrșit, — un laș care acum stă tremurênd dinaintea unei fete, și care in acest moment mai póte avea nemernicia de a acusa in sine pe acéstă fată de fără de legile sale.“

Observând Anton acum pumnalul in mânile Elisabetei dise:

„Dă, străpunge-mĕ și sfîrșesce-mĭ acéstă viéță miserabilă!“

Așa precum îți perdi cumpĕtul dând de un obiect ușor, acolo unde te gătiseși de a ridica o sarcină grea, așa îș perdu și Elisabeta cumpĕtul la acéstă straniă purtare a lui Anton.

Ea se asceptase de a-lŭ vedea pe Anton cu fața infuriată, și étă-lŭ acum covĕrșit de pocăință.

Elisabeta sorbi o gură de aer, așa precum fac aceia care simțesc că se 'néca din lipsă de aer și stete câteva minute fără mișcare.

Rasa plină de sânge pe care o ținea Anton pe brațele sale i revocă simțirele. Dise in grabă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Dicĭ că nu escĭ ucigaș și étă vestmêntul sângerat al ucisuluĭ in brațele tale!“

„Acéstă rasă,“ respunse Anton, „este a călugărului, care eșĭ acum dela tine. Zace ucis afară dinaintea ușei tale, dar firul vieței sale n'a fost tăiat de mâna mea. Când veni eu, era deja prea târdiu pentru a opri faptul nefericit. Zăcea deja in sângele sĕu. Eu insă am indrăznit a intra la tine, pentru a te scăpa folosindu-mĕ de mórtea sa. — „Elisabeto.“ continuă el cu mai multă căldură in vocea sa, „Elisabeto, mĭ-am impus o pocăință teribilă. Voiesc să te păstrez pe tine, să-ți păstrez viéța, săți păzesc nevinovăția pentru rivalul meu, pentru Hermann! Voi abdice pentru tot-de-a una la posesiunea ta și am venit ca să te duc cu mine, să te țiu in brațele mele, să te feresc de tóte și de toți in folosul altuia. Te voi scăpa din acest loc plin de primejdiă pentru tine, și te voi duce intr'un asil, pe care-lŭ voi respecta mai mult de cât viața mea, mai mult de cât fericirea mea viitóre.“

Afară vuetul devenea tot mai mare. Urlete, strigăte, vaete și țipete împleau aerul imprejur.

„Ia rasa asta, invĕleste-te in ea și vină cu mine,“ — sĕ rugâ Anton cu insistință.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Piei trădătorule, nu te apropia de mine,“ sĕ feri Elisabeta de Anton, care sĕ incerca ai pune rasa pe umerĭ.

„Nesocotito de ce te temĭ“ insistâ Anton aţitat de opunerea ei. „Tine-ţĭ pumnalul şi foloseşte-te de el, orĭ când vei vrea, ţine-lŭ, décă nu te incredĭ in mine.

Elisabeta încă tot sĕ ferea.

Acum o apucâ Anton cu braţ viguros şi ducêndu-o la feréstră i strigâ:

„Privesce afară, şi vedĭ ce te ascéptă.“

Trebue că fusese un ce gróznic, ce vĕduse Elisabeta in curtea castelului, căcĭ dupa ce aruncase o privire prin feréstră, sĕ retrase d'acolo, par'că ar fi fost inţepată de o viperă

Acum nu sĕ mai opuse lui Anton.

El o imbrăcâ in rasă, o luâ de mână şi o conduse aşa in rasă cum era, pe căi ascunse afară din castel.

In fuga ei audi gemetul muritorilor, vaetul femeilor, chiuiturile ostaşilor bestialĭ, care îl chinuiră pe cavalerul, ce trăgea să móră, până când li spusese locul, unde ascunsese comorile sale, unde aflară multă scumpete de pietre, aur şi mărgăritarĭ,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

și cari strigau acum de bucurie, și urlau ca să acopere răcnetele cavalerului, pe care-lŭ lovea acum cu buzduganiĭ lor până ce muri . . . .

XII.

Wie vieles Leid, wie viele Trauer
Innerhalb jener engen Mauer.

Franz Dingelstedt.

Anton favorisat de amurgul ḑilei, căcĭ începuse deja a însera, ridicase pe Elisabeta pe calul lui Bonifaciu celui ucis și încălicând și el pe calul sĕu apucase drumul spre monăstire.

Mult timp încă auḑiră indărătul lor sgomotul din castel și vĕḑură din timp in timp câte o limbă de foc, care sĕ trăgea de la incendiul din castel, roșind cerul intunecat.

Anton avea de gând sĕ ducă pe Elisabeta pe o cale suterană, pe care o cunoscea numai el, in monăstire, și a o ținea in o cavaţiune, care era tocmai de desuptul chiliei sale, până ce sĕ vor alege lucrurile mai departe.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Incercase mai de multe orĭ de a vorbi cu Elisabeta despre planurile sale, pentru cel mai de aprópe viitor și de a scóte din ea un semn de interes, insĕ in zadar. Ea remase mută și rece. Tóte vorbele sale, tóte rugămêntele sale mergeau in vênt.

In dar i depinse, cât de sigură va fi ascunsă in boltița de sub pământ, in dar i spuse, despre speranța sa, că monăstirea sĕ va putea ține in contra ostașilor regescĭ sub conducerea sa, până când va sosi Hermann in ajutorul lor.

Ea nu respundea nimic.

Nicĭ acum nu arĕta nicĭ un semn de interes, când incepură a urca Tîmpa, cu tóte că Anton îș da tóte silințele și era fórte ingrijat de comoditatea ei.

Dar nicĭ chiar când sosiră in fine in boltitura suterană nu vorbi nimic; și incă nu vorbi nimic când voi sĕ părăséscă Anton suteranul și sĕ adresă cătră dênsa recomandându-i răbdare, până ce sĕ va intórce cu merinde. Ea remase cufundată in o apatiă desăvîrșită, din care nu sĕ desceptă nicĭ chiar atuncĭ, când eși Anton pe ușă și o inchise pe din afară.

El voise mai intâi sĕ ésă prin chilia sa, in care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

putea eși urcând o scară și deschidend o ușă secretă care era potrivită cu atâta măiestrie in cât nu sĕ deosebea de podinile chiliei sale. Avusese intenţiunea sĕ mérgă in refectoriul monăstirei și să ia de-acolo d'ale mâncărei, dar după puțină chibzuială recunoscu, că totuș ar risca prea mult. El voia sĕ păstreze cel mai profund secret despre presența Elisabetei. Décă l'ar fi vĕdut cineva eșind din chilia sa, fără să-lŭ fi vĕdut intrând in monăstire pe pórta ei, s'ar fi putut descoperi prea lesne taina sa. Hotări decĭ a nu cruța micul ocol, a eși pe ușa secretă și a intra apoi prin pórtă.

Anton plecase decĭ pe aceiaș cale pe care venise și lăsase pe Elisabeta singură. . . . .

Sofronie să pusese la pândă dinaintea porți și să pitulase in umbra unei stâncĭ gigantice. El stetea acolo aprópe de la apusul sórelui și acum era cloșca cu pui pe ceriŭ, așa dară sĕ apropia ḑioa. Ascepta mereu, și tot ascepta, cu pumnalul in mână.

O dată i sĕ păruse că vede doue chipurĭ de călăreți, venind spre monăstire, însĕ sĕ înșelase de bună sémă, iș ḑicea el, căcĭ de atunce ar fi trebuit sĕ soséscă.

De-o dată iș aduse a minte de intrările se-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

crete ale monăstirei și îĭ veni ingrozitorul gând, că Anton va fi intrat deja in monăstire, cu Bonifaciu, căcĭ al doilea călăreț pe care îl vĕḑuse, trebue să fi fost el.

„La dracu“ borborosi el in sine, „doar nu mi-o fi scăpat din mânĭ! Étă s'apropie ḑiua și decă-oi mai sta p'aci, me vede cineva și sunt perdut. Trebuie să mĕ intorc in temnița mea.“

Cu aceste cuvinte apucă spre intrarea secretă, care ducea la inchisórea sa. . . . .

In acest moment audi pașiĭ unui cal, venind insă, nu din partea spre castelul negru, ci din dosul monăstirei. Să retrase, ca să nu fiă vĕḑut de acela care venea. Scóse din nou pumnalul pentru orĭ ce cas.

Acum veḑu, pe călățeț și recunoscu că este Anton.

El sĕ intorcea cu merindele și venea spre pórtă.

Décă ar fi putut să-lŭ vĕḑă pe Sofronie, s'ar fi speriat de expresiunea fisonomiei sale, și s'ar fi putut feri de el, căcĭ una că era mai viguros și altă că stetea pe cal.

Anton insĕ era preocupat de alte gânduri. Suvenirul sacrilegiului sĕu i mustra cugetul și grija

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pentru scăparea Elisabetei i apăsa inima. Chiar dacă s'ar fi temut de vro primejdiă, in dispositiunea actuală a spiritului său nu s'ar fi ocupat de ea, decum să se fi ferit acum de un lucru, care nici prin gând nu-i trecea.

Dar póte că ar primi cu bucurie lovitura de mórte, căci scim, că o ceruse de la Elisabeta in castelul negru, numai cu vr'o câteva ore mai nainte!

Nici de cum! In acest moment ar fi fost gata a-și apera viața sa cu tóte puterile sale fisice și intelectuale, căci acum acéstă viață avea un scop, un scop sacru! Chiar de ar fi sciut că i s'ar erta infricoșatul păcat, ce comise in contra părintelui său prin mórtea sa, n'ar fi voit să móră. Ce ar fi făcut Elisabeta, dacă nu s'ar mai fi putut intórce in suteran? Ar fi trebuit să péră de fóme, și de sete.

Anton insă precum scim nu să gândea la mórte și nu să ferea de ea. Dar chiar dacă s'ar fi ferit, ar fi fost prea târdiu, căci Sofronie să arunca cu o săritură grozavă pe el, și apucându de piept i infipse pumnalul până la mânier in inimă!

Îl nimerise bine și incă prea bine.

„Elisabeto“ strigă Anton și pică de pe cal.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Sofronie însĕ sĕ duse fuga și sĕ ascunse în închisórea sa sub pămênt. . . . .

Sórele încă nu trecuse peste cóma Tîmpiĭ, când sosi Estery cu ostașiĭ sei în monăstire și o ocupă, fără versare de sânge, de óre-ce călugăriĭ, nepreparațĭ cum erau și lipsițĭ de conducătorĭ, nu sĕ putură opune lor.

Estery închise pe toțĭ călugări pentru a fi sigur de ei.

La acéstă ocasiune fu descoperit Sofronie în închisóre din care îl liberă ostașiĭ, după porunca lui Estery, care se simțea îndatorat cătră el și care i promise a-lŭ recompensa de indurările lui.

Călugărul șiret sĕ arĕta plin de gratitudine cătră pretinșiĭ eliberători sĕi.

Dar Elisabeta? Pe ea n'o găsise nimen, de ea nu scia nimen. Boltitura suterană nu era cunoscută de nimen, căcĭ chiar Anton o descoperise numai din întîmplare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

XIII.

Es hat geflammt die ganze Nacht.
Robert Müller.

In castelul negru nu să stinsese încă pe deplin jăraticul incendiului aţiţat de mânile sacrilege, locuitoriĭ castelului gemeau încă, ér cadavrele morţilor jăceau jur imprejur prin curte tot pe acele locurĭ unde fuseseră doborite de arma ucigaşă, când sĕ intórse Hermann de la expediţiunea pe care scim că o intreprinsese in contra unui nobil maghiar.

Intrând in castelul părinţilor sĕi si vĕdĕnd infricoşata devastare şi măcelul infiorător, sĕvêrşit de duşmanĭ, ér mai de parte găsind pe bĕtrênul sĕu tată culcat mort in sângele sĕu şi in fine căutând pe Elisabeta prin tóte părţile şi neputând a o găsi: fu cuprins de o mâniă sacră.

Sĕ jură că nu va ingropa cadavrele ucişilor, că nu va inmormênta remăşiţele pământescĭ ale tată-sĕu, până ce nu va fi rĕsbunat fără de legile făcute, până ce nu va fi pedepsit cu asprime pe ucigaşĭ şi până ce nu va fi găsit pe scumpa sa mirésă viiă sĕu mórtă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Adună la moment tóte cetele sale, și le spuse intenţiunea sa.

Toţi ostaşii erau gata a-şi vĕrsa ultima picătură de sânge pentru resbunarea căpitanului lor.

Plecară decĭ pe urma ucigaşilor.

Spre mirarea lor vĕdură, că apucaseră drumul spre monăstirea de pe Timpa.

Herman sĕ informă despre puterea vrăşmaşului, după ce aflase că s'ar fi întărit în monăstire.

Vĕdênd că cetele regescĭ nu erau mai multe de cât ale sale, ba póte ceva mai puţine îş făcu planul de asediu.

Cu partea cea mai mare a resboinicilor sĕĭ voia să opereze din faţă, ér cu o parte mai mică însĕ mai alésă voia să mérgă el însuş, şi sĕ apuce monăstirea din dos.

Acest plan fu executat indată.

Partea cea mai mare a ostaşilor lui Hermann, merse sub conducerea unui locţitor al sĕu să asedieze monăstirea din faţă, el însĕ sĕ duse cu cei l'alţĭ şi începu sĕ urce dealul, despre partea care este spre oraşul de astădĭ.

Ostaşiĭ regescĭ încă nicĭ nu apucaseră bine să sfîrşéscă cu închiderea călugărilor, când étă că fură

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

alarmați din porunca lui Estery și dirigeați de acesta spre apărarea castelului in contra rebelilor.

Sĕ incinse o luptă crâncenă dinaintea murilor monăstirei. Ostașiĭ lui Herman, care cunoscea bine locurile sĕ profitaseră de căile ferite și inaintaseră până dinaintea zidurilor. Devastarea fără sémănŭ in care vedură castelul negru le incăinise inima, sĕ luptară decĭ cu curagiul desperațiunei și inaintau destul de bine, cu tótă posițiunea lor desavantagiósă.

Pe aceste timpurĭ usul armelor de foc nu era incă introdus, ba incă nicĭ nu sĕ inventase. Acésta imprejurare era mai avantagiósă pentru asaltătorĭ de cât pentru apărătorĭ, de óre-ce acestĭ din urmă nu sĕ putuseră prevede cu nisip, oleiu fĭerbinte, bolovani și cele lalte mijlóce de apărare de prin acele timpurĭ.

Ostașiĭ castelului negru găuriseră deja in mai multe locurĭ zidul. Estery era silit a stringe luptătoriĭ tot mai mult imprejurul acestorĭ rupturĭ din zid. Astfel lăsase celelalte părți ale monăstireĭ, mai cu sémă insĕ partea din dos, cea despre vêrful Timpeĭ, fără apărătorĭ.

Aicĭ decĭ domnea cea mai deplină linisce.

Opintirile cele din urmă ale apărătorilor furĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

însoțite de succes bun, căcĭ ei putuseră sĕ opună forțe próspete atacurilor celor de la castelul negru, pe când acestia pierdeau din ce in ce mai mult din puterile lor.

In scurt sĕ vĕdură respinșĭ de la tóte surpăturile de zid.

Ei totuș nu disperară incă, cu atât mai puțin fiind-că asceptau din moment in moment ajutorul lui Hermann, și credeau din minut in minut că-lŭ vor vedea apucând din dos pe ostașiĭ regelui. —

Insĕ totuș nu sĕ bizuiră numai pe acésta, căcĭ pe când astupau apărătoriĭ după putință găurile din zid, asaltătoriĭ lucrau cu grabă la o capră mare de asalt. —

Acum sĕ gătise și tuna cu lovituri sdravene in contra porțeĭ, care trebuia să sĕ sfăreme, acum acum.

Apărătoriĭ sĕ adunară imprejurul intrărei amenințate, pentru a inlocui lemnul sfărămat, cu pepturile lor viteze. —

Ĕtă că acum incepură a trozni birnele cele gróse.

Vĕdĕnd Estery acésta, sĕ decise la un fapt extrem. Puse de trase ivĕrile porțiĭ, gata de a eși cu ai sĕi și a isgoni pe asaltătoriĭ care rĕmaseră deja puțini la numĕr. —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Unde era Hermann?

Unde zăbovea?

Décă va mai intârdia puțin, atunci va fi intru adevĕr prea târdiu.

In minutul cel mai critic, in momentul când cetele lui Estery incepură se ésă prin pórtă sĕ intîmplă un ce neasceptat. —

XIV.

Der im'rc Zwiespalt ist verklungen,
Du hast den Frieden dir errungen.

Heinrich Zelle.

Dabia părăsise Hermann bolta suterană când sĕ repedi Elisabeta asupra ușei incercând de a o deschide.

— Mĕ duc, fug, departe de acest miserabil, mĕ duc de aș sci, că trebuie să stau intr'o pustietate, de aș sci că ajung de-a-dreptul in gurile fiérelor.

Sgudui de ușă, in dar; era prĕ bine inchisă, n'o putea s'o deschidă. Apoi îș adusese aminte, că i spusese Anton de o eșire in chilia lui; scara

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

rezimată de pereți, ducea de bună sémă la aceia eșire. In adevĕr sĕ vedea o ușă d'asupra scărei. Sĕ urcă pe spițele ei, și puse urechia la ușă, pentru a sĕ orienta, décă nu-i vr'un sgomot in chilia lui Anton, și décă póte să intre fără frică in ea.

Ascultă. Linisce cumplită. Acum indrăzni a face o incercare pentru a ridica ușa. Incercare zadarnică, trudă deșartă! ușa nu sĕ mișca.

Érăș sĕ pogorî jos și incercă érăș la ușa de jos, apoi sĕ urcă érăș in sus, și din nou in jos, cu pripă, cu gróză, neincetat mai de multe orî una după alta. Era o muncă chinuită la care îș puse ultimele forțe ale corpului ei, o muncă care prin neisbinda ei, i secă puterile sufletescĕ.

Tot mai pripită mergea de la o ușă la altă, ca un bĭet canariu, care voiesce sĕ scape din colibiă și sbóră de pe o spiță pe alta, așa urca și dĕnsa spițele scărei in sus și in jos.

Numai de n'ar veni acum, cugetă ea ascultând cu frică, décă nu s'aude pașiĭ lui.

Puterile incepură a o părăsi. Nu mai putea să urce scara. Acum să trudea numai cu ușa de jos.

„Étă-lŭ, vine," cugetă cu gróză.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Trecură mai multe momente, póte óre. De-o dată fu cuprinsă de altă gróză.

„Dar décă nu va mai veni nicĭ de cum?“ acéstă ideiă i trecu prin minte și o împlu de fiorĭ recĭ, „décă ar trebui să mor aicĭ de fóme!„

Natura începu a-și cere dreptul séu. I era fóme Elisabetei și sete.

Și acéstă fóme și acéstă sete o preschimbară cu totul.

Acum i era mai tare gróză de întârdierea lui Anton de cât cum i fusese de intórcerea lui.

Sufletul omenesc este prea tare legat de materie, astfel în cât acéstă materie va învinge tot de-a-una tăria sufletului.

Da, sunt momente în care puterea inspirațiunei ne face ca să uităm de tótă slăbiciunea trupéscă, în care ne supunem cu plăcere unei dureri pentru a arĕta mărimea nóstră sufletéscă.

Istoria acelui Roman a lui Muciu Scaevola, care își pîrjoli brațul pe jăratic pentru a dovedi virtutea sa, este un exemplu strălucit despre acéstă.

Dar fapte de-astea sĕ sĕvîrșesc numai în acele momente, în care s'a concentrat tóte puterile sufletescĭ. Avênd însĕ materia timp, ca să-și reclame

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

drepturile sale, atunci sĕ arată preste curênd predomnirea ei. Spiritul resimte puterea ei şi sĕ stinge in acelaş grad in care sĕ slăbesce corpul şi punêndu-sĕ la cele din urmă numai la serviciul lui.

Şi Elisabeta iş perdu ultimile ei puterĭ. Pică la pămênt. O greutate de plump i sĕ pusese pe nervele ei. Buzele i sĕ uscară cu totul. Căḑu in o stare de nesimţire. In o stare care nu era nicĭ trezĭă, nicĭ ameţélă, nicĭ somn. Ochiĭ i sĕ inchiseră fără voia ei.

Spiritul ei vedea necurmat grózele suferite, auḑia intr'una glasurile de vaet şi de desperare.

Apoi incepu să resufle éraş mai regulat.

In inchisórea ei domnea intunecime şi o linisce cumplită.

Nóptea inaintase tare.

Incepu să viseḑe. I sĕ făcu, că participă éră̆ş la aceia sceṇă, in care sĕ arĕtase Anton dinaintea ei in castelul negru. Éră̆ş i oferi Anton peptul sĕu ca ţintă pentru pumnalul ei, şi de astă-dată, Elisabeta in visul ei nu sĕ retrase ci infipse oţelul ucigător adânc in peptul ticălosului, sângele roşu ţisni din acel pept tocmai in ochiĭ ei şi i luă vederile.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Sĕ desceptă cu un ţipet. O raḍiă palidă de sóre, care sĕ furişa prin o crepătură căḍuse pe ochiĭ ei, şi produse vedania din vis.

Iş aduse aminte, că trebuie să fugă din acel loc, dar tot odată iş aduse aminte de incercările ei zadarnice, ce făcuse deja pentru a scăpa. Disperarea i reveni. Căută imprejur, ca după un ajutor. Ochi ei sĕ opriră de crepătura prin care o isbise raḍia sórelui. Acéstă crepătură era ingustă, totuş i veni ideia de a incerca, doar décă ar putea eşi prin ea; dar era sus, şi era de o lature, nu in partea unde stetea scara. Totuş, urcându-sĕ pe scară şi trecând de pe ea pe nisce bîrne, care păreau zidite in părete, credea că i ar fi cu putinţă. ca să ajungă până la acel isvor de lumină.

Raḍia de speranţă care intrase cu raḍia de sóre in inima ei i dete puteri nóuĕ. —

Incercă de a executa intenţiunea ei. Urcă scara până la punctul cerut, aicĭ stete puţin pentru a resufla, şi a sĕ reculege, ca să aibă puteri pentru trecerea ei de pe scară pe bîrnă. Acum incercă, şi étă că i succese, trecuse de pe scară pe una din bîrnele de jos. Acest succes o reinsufleţi din nou, sĕ apucă de altă bîrnă, şi voi să-şĭ ridice corpul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

la înălțimea crepăturei, când, in urma opintirei sale, sĕ puse bîrna in mișcare. Acéstă vibrațiune neasceptată o inființă pe Elisabeta, iș perdu cumpĕtul. Remase vr'o câteva minute atèrnată in aer. Degetele ei slabe nu putură ține mult timp povara corpului ei: se deslipiră de la bîrnă pe care le strinseră. Elisabeta căḑu la pămènt unde remase leșinată. —

Astfel stete nu scim cât.

Din afară pătrunse de o dată valurĭ de vuet.

Noi scim, că ele vineau din sgomotul asaltului intreprins de ómeniĭ lui Hermann in contra monăstireĭ

O pocnitură mai aspră, care resunase in apropierea boltei suterane in care zăcea Elisabeta, o desceptă din leșinĭ. Sĕ ridică și ascultă. Era in tótă fîrea ei, nu sĕ vătămase nicĭ de cum prin căderea de pe bîrnă.

Elisabeta ascultă imprejur, ridicând ochiĭ, la acea bîrnă de pe care căḑuse, vĕḑu cu mirare, și cu bucurie nespusă, că acele bîrne, despre care creḑuse, că ar fi ḑidite in părețĭ, formau o ușă, ce sĕ deschisese prin căderea ei.

Acéstă descoperire era să-i ia érăș tóte puterile, căcĭ și bucuria, nu numai gróza, amêndouĕ sunt in stare de a slăbi pe om.

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Dar bucuria pentru a fi covîrșitóre trebuiă să ne aducă făr de veste implinirea desăvêrșită a dorințelor nóstre, o simplă prevedere a acestei impliniri, ne póte răpi puterile pentru un moment, dar nu ne póte seca isvorul vieței, tot precum un fulger depărtat ne póte lua vederile insĕ nu ne póte dobori la pămênt, ca trăznetul care ne lovesce.

Elisabeta prevĕduse numai posibilitatea de scăpare, i sĕ arătase o ușă deschisă, insĕ ea nu scia încă, unde o va conduce acéstă ușă, și zorul de a sĕ lămuri despre acésta i redete puterile.

Fu érăș in stare de a urca scara. Inaintă din spiță in spiță, incet cu greu și cu dese intreruperi. Când sĕ oprea pentru a lua resuflare mai adêncă spre ușurarea peptului ei, care sĕ sbătea de témă și de bucurie, când stetea pe o spiță, pentru a sĕ orienta, a vedea cum sĕ facă, ca să ajungă sigur la intrarea pe care o ferise acea ușă misteriósă. In fine ajunse de-a-dreptul pragului ușeĭ și reculegându-sĕ tóte puterile sări de pe scară pe acel prag mult dorit.

Elisabeta sĕ găsi intr'un spațiu neluminat, dinaintea ochilor ei sĕ desfăta un intunerec cumplit. Ce era să facă. Să sĕ intórcă? Nu, căcĭ acolo

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

jos nu o ascepta de cât patru ḑiduri mărginite, aicĭ insĕ sĕ intindea dinaintea ei necunoscutul, decĭ sĕ hotărî a scruta acest necunoscut, până la sfîrşirea puterilor ei; póte că tot va isbuti in fine a eşi la vr'un sfîrşit bun. Merse d'a órba inainte. Merse pas de pas, cu fricĕ şi cu sfială. Mult timp nu dete de nicĭ o pĭedecă, d'aci conchise că a apucat pe un drum suteran. Acéstă ideiă o insufleţi érăş. Merse mereu inainte, merse, merse.

Aerul din suteranul ingust devenì tot mai gros încât resuflarea i sĕ făcea tot mai grea. Sĕ opri, gata de a sĕ intórce, dar disperarea i dete puterĭ supraumane, iş reluă érăş mersul,

Trecuse peste o jumĕtate de óră de când sĕ tîrea ea astfel prin intunerec, când incepu a resimţi o fresceţă de aer, şi a intrevedea in depărtare o slabă licurire. Resuflă cu voluptate aerul próspĕt, şi reluând acum nisce paşĭ mai agerĭ inaintă mai iute.

In fine ajunse la capătul suteranuluĭ, era o pesceră mică, impresorată la intrarea ei de tufiş stufos. —

Dar mai departe ca pănă aicĭ nu sĕ putu tîrî. căḑu pe genunchĭ, şi rugăciunea ce trimise acum cătră a Totpotintele pentru a-i mulţămi, sĕ puse

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ca un balsam pe sufletul ei și i aduse liniscea de care fusese lipsită atâta timp. Adormi lin. —

Dar nicĭ acest somn nu durâ mult. Strigăte imprejurul ei o desceptară, erau ómeniĭ lui Hermann, care, după cum scim, condușĭ chiar de el, veniau din partea acésta a délului, pentru a năvăli din dos asupra monăstirei.

Elisabeta tresări din somn, și audind vuetul apropriându-sĕ tot mai tare de refugiul ei, nu scia ce sĕ facă, sĕ remână in pescere, la vederea celor din afară, séu să sĕ retragă, să sĕ ascundă in pasagiul suteran.

Incă nu sĕ putuse decide când étă că sĕ intunecă intrarea pescerei. Trebue că ajunse vr'un om acolo.

O voce cunoscută, o voce dulce resună și o implu de fiorĭ de bucurie.

Acéstă voce era a lui Hermann, a mirelui ei, care intreba:

„Cine-i aicĭ?“ . . . .

Permiteți-ne ca să nu vĕ mai descrim scena care urmă după acésta.

Ertați-ne décă nu suntem in stare a vĕ spune bucuria lui Hermann, când vĕdu că călugărul pretins era logodnica sa iubită.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ce fel de călugăr?

Pardon, am uitat să vĕ spun că unii din ostaşii lui Hermann o vĕduse pe Elisabeta in peştere, pe când durmea, şi il vestise pe Hermann, că ar fi găsit un călugăr culcat in peştere. Décă vĕ veţi reaminti, că Elisabeta fusese imbrăcată de Anton, când o luase din castelul negru, in rasa lui Bonifaciu atunci veţi sci, de ce o luară ómenii lui Hermann drept un călugăr. —

Acum ne mai remâne a explica acésta minunată intâlnire. Minunată cât in privinţa imprejurărilor, dar cu tótă naturală cât in privinţa localităţei, căci pasagiul suteran conducea din monastire drept in pescerea de sub vêrful Timpei, care, adică pescere există încă până in ţioa de astădi, şi care de-atunci sĕ numesce: „pescerea călugăriţeĭ.“ . . . .

* * *

„La ce te gândescĭ“ intrebă cineva din societatea cu care intreprinsesem excursiunea pe vêrful Timpeĭ, după cum v'am spus la inceputul acestei naraţiuni, şi cu care ne oprisem pe cóma délului pentru a resufla.

„Ean am făcut o istoriă, pentru a mĭ explica numirea pescereĭ de sub Timpa.“

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„A pescereĭ călugăriței?“

„Da.“

„Ei bine.“

„Ei bine, décă voiți, vĕ voi spune povestea mea, indată ce ne vom fi poposit in valea cetățeĭ.“

Toți fură invoiți.

* * *

Sĕ înțelege că narațiunea mea sĕ sfirși cu invingerea ostașilor regescĭ prin omeniĭ lui Herman cari inaintaseră prin pasagiul suterau și eșiră pe ușa din chilia lui Anton drept in monăstire; sĕ sfirși prin pedépsa lui Sofronie, care fu ucis in luptă, și in fine prin nunta lui Herman cu Elisabeta care mai trăiră mulți ani in pace și in sănătate, și carĭ vor mai trăi sper, in suvenirul acelora carĭ a cetit acéstă narațiune.

Eu însĕ nu mĭ pot lua ḑioa buna de la iubiții mei cetitorĭ și de la amabilele mele cetitóre, fără de a le recomanda cu tot a dinsul, ca, orĭ când vor avea ocasiune de a sĕ sui pe vĕrful Tĕmpei, să sĕ foloséscă de bună séma de ea, sĕ arunce o privire imprejurul lor și sĕ spună apoi, décă merită acel oraș, care sĕ intinde măreț la pólele acestui munte versurile, ce am făcut:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

La Brașov.

Ești ca un légăn primenit
Oraș in care m'am născut,
La tine érăș am venit,
Să te revĕd, să te salut.

Brașovul meu, tu cuib de florĭ
Oraș iubiț, oraș mărețț,
Eu te salut de mii de orĭ
Un obosit, un trist drumeț.

Eu îț salut frumosul briu
De dealurĭ verdĭ și ridĕtorĭ,
Cu dragoste de fiu reviu
La murii tei protegătorĭ!

Chiar mucediț și ruinațĭ
O murii mei, eu vĕ iubesc,
Căcĭ cu credință 'nconjurațĭ
Tot, ce in lume mai doresc!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr